

FNC Bank Olmayan Kredit Təşkilatı QSC illik Hesabat Forması

1. Emitentin tam və qısaldılmış adı, vergi ödəyicisinin eyniləşdirmə nömrəsi (VÖEN), dövlət qeydiyyatının tarixi və nömrəsi;

"Fnc Bank Olmayan Kredit Təşkilatı" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti 2906151351 05.02.2021

2. Emitentin hüquqi ünvanı və olduğu yer;

Hüquqi ünvan – AZ5007, Sumqayıt Şəhəri, 6 Mkr, ev 35I, Gənclik Küçəsi, mənzil 2

Olduğu yer - AZ1111, Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, 2-ci mikrarayon, Hüseynbala Əliyev küçəsi, 32/34

3. Emitentin adında dəyişikliklər olduqda, emitentin bütün əvvəlki adları, habelə onların qeydiyyata alındığı tarixlər, emitent digər hüquqi şəxsin bölünməsi və ya tərkibindən ayrılması şəklində yenidən təşkil yolu ilə yaradıldıqda, yenidən təşkilin forması, həmin hüquqi şəxsin adı, emitent hüquqi şəxslərin birləşməsi və ya çevrilmə şəklində yenidən təşkil yolu ilə yaradıldıqda, yenidən təşkilin forması, həmin hüquqi şəxslərin adları;

Ad dəyişikliyi, hüquqi şəxsin bölünməsi, yenidən təşkili icra edilməmişdir.

4. Emitentin hesabat dövrü ərzində yaranmış və ləğv edilmiş filialları və nümayəndəliklərinin adı, olduqları yer və qeydiyyatları haqqında məlumatlar;

Hər hansı filial və ya nümayəndəlik yaradılmamışdır.

5. Emitentin hesabat dövrü ərzində yaranmış və ya ləğv edilmiş hər bir törəmə cəmiyyətinin adı, təşkilatı-hüquqi forması, hüquqi ünvanı, qeydiyyatı haqqında məlumatlar, nizamnamə kapitalında emitentin payı, hüquqi şəxsin emitentin törəmə cəmiyyəti hesab olunması üçün əsas olan müqavilənin bağlanma tarixi və qüvvədə olma müddəti;

Hər hansı törəmə cəmiyyət mövcud deyildir.

6. Emitent şirkətlər qrupunun bir hissəsi olduğu təqdirdə qrupun (emitent daxil olmaqla iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində fəaliyyət göstərən bir və ya daha artıq törəmə təşkilatı olan qrupdur) adı;

Hər hansı şirkətlər qrupunun bir hissəsi deyildir.

7. Emitentin məşğul olduğu fəaliyyət istiqamətləri

Bank olmayan kredit təşkilatı

8. Emitent lisenziya və ya icazəyə malik olduqda, onlar üzrə fəaliyyət növləri və qüvvədə olma müddətləri

Fəaliyyət növləri:

Kreditlərin verilməsi;

"Bank Olmayan Kredit Təşkilatı haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununda nəzərdə tutulmuş digər fəaliyyət növləri ilə qanunvericiliyə müvafiq qaydada məşğul olmaq

BKT- 41 qeydiyyat nömrəli 30 Sentyabr 2021-ci il tarixli lisenziya, müddətsiz.

9. Emitentin təklif etdiyi məhsullar və xidmətlər

Kreditlərin verilməsi.

10. Emitentin işçilərinin sayı və onun rüblük dinamika

2025-ci il I rüb – ilin əvvəlində 9 nəfər işçi olub, 2 nəfər işə götürülmüşdür, 3 nəfərə xitam verilmişdir, rüb sonuna qalıq işçi sayı – 8 nəfər;

2025-ci il II rüb –2 nəfər işə götürülmüşdür, 1 nəfərə xitam verilmişdir, rüb sonuna qalığı işçi sayı – 9 nəfər;

2025-ci il III rüb –1 nəfər işə qəbul edilmiş, 1 nəfərə xitam verilmişdir, rüb sonuna qalığı işçi sayı – 9 nəfər;

2025-ci il IV rüb –1 nəfər işə qəbul edilmiş, xitam verilmiş işçi olmamışdır, rüb sonuna qalığı işçi sayı – 10 nəfər.

11. Emitentin idarəetmə orqanları haqqında məlumat: direktorlar şurası (müşahidə şurası) (olduqda), icra orqanı, audit komitəsi (olduqda), onların üzvlərinin adı, soyadı, atasının adı

İdarəetmə orqanı Direktor –Dadaşov Ramiz Nazim oğlu

12. Emitentin fiziki və hüquqi şəxs olan səhmdarlarının (payçılarının) ayrı-ayılıqda sayı;

Fiziki şəxs - 1 nəfər

13. Emitentin nizamnamə kapitalının beş faizi və daha artıq həcmdə səsli səhmlərinə (paylara) malik olan şəxslər (fiziki şəxsin soyadı, adı, atasının adı, hüquqi şəxsin adı, olduğu yer və VÖEN-i), onların hər birinə məxsus olan səhmlərin sayı (səhmlərin hər növü üzrə ayrı-ayrılıqda göstərilir) və emitentin nizamnamə kapitalında payı;

Məmmədov Xəqani Əli oğlu x 1000 manat 1800 ədəd Adi adlı səhm (100 faiz)

14. Nizamnamə kapitalında emitentin payı beş faizdən az olmayan hüquqi şəxslər (hüquqi şəxsin adı, olduğu yer, VÖEN-i, nizamnamə kapitalında emitentin payı);

Hüquqi şəxs pay sahibi deyildir.

15. Emitentin səhmdarlarının (payçılarının) hesabat dövrü ərzində keçirilmiş yığıncaqları barədə məlumat

15.1. yığıncağın keçirilmə tarixi və yeri (ünvan);

20.06.2025-ci il, Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Hüseynbala Əliyev küçəsi, ev 113E

15.2. Ümumi yığıncaqda qəbul edilmiş qərarlar.

1. “FNC Bank olmayan kredit təşkilatı” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin 2024-cü maliyyə ilinin yekunlarına dair hesabatı təsdiq edilsin və cəmiyyətin 2024-cü il üzrə maliyyə nəticələri qənaətbəxş hesab edilsin.

15.3. yığıncağın keçirilmə tarixi və yeri (ünvan);

01.07.2025 – ci il, Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Hüseynbala Əliyev küçəsi, ev 113E

15.4 Ümumi yığıncaqda qəbul edilmiş qərarlar.

1. “FNC Bank Olmayan Kredit Təşkilatı” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin Müşahidə Şurası aşağıdakı tərkibdə təsdiq edilsin:

- Müşahidə Şurasının sədri – Nəbiyev Mahayət Araz oğlu
- Müşahidə Şurasının üzvü - Nəbiyev Fərid Elbrus oğlu
- Müşahidə Şurasının üzvü – Salmanov Turxan Çoban oğlu

2. Bu qərarın icrası ilə əlaqədar bütün lazımi tədbirlərin görülməsi Cəmiyyətin direktoru Dadaşov Ramiz Nazim oğluna həvalə edilsin.

15.5. yığıncağın keçirilmə tarixi və yeri (ünvan);

25.07.2025 – ci il, Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Hüseynbala Əliyev küçəsi, ev 113E

15.6. Ümumi yığıncaqda qəbul edilmiş qərarlar.

1. Cəmiyyət tərəfindən 4 750 000 (dörd milyon yeddi yüz əlli min) manat məbləğində olan istiqrazların emissiyası aşağıda göstərilən qaydada həyata keçirilsin:

İstiqrazın növü və forması : adlı, faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş;

Valyuta : Azərbaycan manatı;

Buraxılışın ümumi məbləği : 4 750 000 (dörd milyon yeddi yüz əlli min) manat;

İstiqrazların sayı : 950 (doqquz yüz əlli) ədəd;

Hər bir istiqrazın nominal dəyəri : 5 000 (beş min) manat;

İstiqrazların tədavül müddəti : buraxılışda olan istiqrazın yerləşdirildiyi tarixdən etibarən 60 (altmış) ay;

İstiqrazlar üzrə gəlirliliyin illik faiz dərəcəsi : 15 (on beş) %

İstiqrazların təminatı barədə məlumat : istiqrazlar üzrə təminat yoxdur.

2. İstiqraz sahiblərinin reyesteri və istiqrazlar üzrə hüquqların depozitar uçotu Azərbaycan Respublikası Milli Depozit Mərkəzi tərəfindən aparılsın. Bakı Fond Birjasına lazımi sənədlər təqdim edilsin.

3. İstiqrazların buraxılması üçün lazımi sənədlər, o cümlədən istiqrazların Emissiya Prospekti hazırlansın, təsdiq edilsin və Mərkəzi Banka dövlət qeydiyyatına alınması üçün təqdim edilsin.

4. Bu Qərardan irəli gələn zəruri məsələlərin həlli Cəmiyyətin Direktoru Dadaşov Ramiz Nazim oğluna həvalə edilsin.

16. Emitentin dövriyyədə olan investisiya qiymətli kağızlarının buraxılışları haqqında məlumat (investisiya qiymətli kağızların hər buraxılışı ayrı-ayrılıqda göstərilir)

16.1. İnvestisiya qiymətli kağızın növü və forması;

Adi adlı səhm

16.2. İnvestisiya qiymətli kağızlar buraxılışının dövlət qeydiyyat nömrəsi və qeydiyyat tarixi;

AZ1001024244 sayılı 21.05.2025-ci il tarixli.

16.3. İnvestisiya qiymətli kağızların miqdarı və nominal dəyəri;

1800 ədəd, bir ədədi 1 000 (bir min) manat olmaqla.

16.4. investisiya qiymətli kağızlar buraxılışının məcmu nominal dəyəri;

1800 * 1 000 = 1 800 000

16.5. hesabat ili ərzində emitent tərəfindən səhmlər üzrə ödənilmiş dividendlər haqqında məlumat (hesabat ilində səhmlərin hər növü üzrə ödənilmiş dividendlərin məbləği göstərilir)

Dividend ödənişi edilməyib.

16.6. Faizli istiqrazlar buraxılışı haqqında məlumatda - istiqrazlar üzrə gəlirliyin illik faiz dərəcəsi;

Faizli istiqraz buraxılışı yoxdur.

16.7. İnvestisiya qiymətli kağızların yerləşdirildiyi və ya tədavüldə olduğu fond birjasının adı və olduğu yer (olduqda)

2025-ci il ərzində Bakı Fond Birjasında emitentin listing olunmuş qiymətli kağızı mövcud deyildir.

17. Emitent tərəfindən bağlanmış xüsusi əhəmiyyətli əqdlər barədə məlumatlar:

Hər hansı əqd yoxdur.

17.1. əqdin məbləği;

Əqd bağlanılmayıb.

17.2. Hesabat tarixinə əqdin ödənilməmiş hissəsi.

Əqd bağlanılmayıb.

18. Emitent tərəfindən aidiyyəti şəxslərlə bağlanmış əqdlər barədə məlumatlar:

Əqd bağlanılmayıb.

18.1. Bağlanmış əqdin mahiyyəti, tarixi və məbləği;

Əqd bağlanılmayıb.

18.2. Aidiyyəti şəxs barədə məlumat və emitentlə aidiyyət əlaqəsi.

Əqd bağlanılmayıb.

19. İllik hesabatın təsdiq edildiyi ümumi yığıncağın tarixi;

01.06.2026-cı il

20. Hesabatın açıqlanma mənbəyi haqqında məlumat.

Fnc.az

Direktor:



Dadaşov Ramiz Nazim oğlu

“FNC BOKT” QSC

31 dekabr 2025-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına
Uyğun Maliyyə Hesabatları və Müstəqil Auditorun
Hesabatı

MÜNDƏRİCAT

MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI
RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI

MALİYYƏ HESABATLARI:

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT	6
MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİR HAQQINDA HESABAT	7
KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT	8
PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT.....	9
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR.....	10-34

MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİ HAQQINDA BƏYANAT 31 DEKABR 2025-ci İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

Göstərilən bəyanat "FNC" Bank olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin (bundan sonra "Cəmiyyət") maliyyə hesabatları ilə əlaqədar rəhbərlik və müstəqil auditorlar arasında müvafiq vəzifə bölgüsünü əks etdirmək məqsədi daşıyır.

Rəhbərlik, 31 dekabr 2025-ci il tarixinə maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə başa çatmış il üzrə fəaliyyətinin nəticələrini, pul vəsaitlərinin hərəkəti və kapitalda dəyişiklikləri Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") müvafiq qaydada əks etdirən maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən, rəhbərlik aşağıda göstərilənlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Uyğun mühasibat prinsiplərinin seçilməsi və uyğun olaraq tətbiq edilməsi;
- Məntiqli və məqsəduyğun qərarların və təxminlərin qəbul edilməsi;
- MHBS-nin tələblərinə riayət edilməsi və kənarlaşmalar tapıldığı zaman onların açıqlanması və maliyyə hesabatlarında izah edilməsi şərti;
- Əgər Cəmiyyət normal şərtlər altında fəaliyyətini davam etdirəcəyi güman edilsə, hesabat tarixinə maliyyə hesabatlarının daimilik prinsipi əsasında hazırlanması.

Rəhbərlik həmçinin aşağıdakı məsələlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Cəmiyyət daxilində səmərəli və keyfiyyətli daxili nəzarət sisteminin hazırlanması, təşkili;
- Cəmiyyət maliyyə hesabatlarının MHBS-yə uyğun hazırlanması və Cəmiyyətin maliyyə vəziyyəti istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat uçotu sisteminin təşkil edilməsi;
- Yerli mühasibat sisteminin qanunvericilik və Azərbaycan Respublikasında mühasibat uçotu standartlarına müvafiq qaydada aparılması;
- Mümkün imkanlardan istifadə edərək Cəmiyyətin aktivlərinin qorunmasının təmin edilməsi;
- Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanuna uyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması

31 dekabr 2025-ci il tarixlərinə başa çatmış il üzrə maliyyə hesabatları Cəmiyyətin rəhbərliyi tərəfindən 25 may 2026-cı il tarixində təsdiq edilmişdir.

Rəhbərlik adından:

Ramiz Dadaşov
Direktor



Şölə Məmmədhusəynova
Baş Mühasib

MÜSTƏQİL AUDİTORUN RƏYİ

“FNC” BOKT QSC-nin Səhmdarlarına:

Rəy

Biz “FNC BOKT” QSC (bundan sonra “Cəmiyyət”) 31 dekabr 2025-ci il tarixinə təqdim edilən və həmin tarixdə başa çatmış il üzrə mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabat, kapitalda dəyişikliyi və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatın, eləcə də əsas mühasibat prinsipini və digər izahedici məlumatların xülasəsindən ibarət olan maliyyə hesabatlarının audit yoxlamasını aparmışıq.

Bizim rəyimizcə, maliyyə hesabatları Cəmiyyətin 31 dekabr 2025-ci il tarixinə maliyyə vəziyyətini və həmin tarixlərdə bitən il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından Maliyyə Hesabatının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq düzgün əks etdirir.

Rəy üçün əsas

Biz auditə Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətlərimiz əlavə olaraq hesabatımızın “Maliyyə Hesabatlarının Auditinə görə Auditorun Məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Biz maliyyə hesabatlarının auditinə lazım olan etik normalar ilə Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının “Etika Məcəlləsi”-nin (MBESS Məcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu tələblərə, eləcə də MBESS məəcəlləsinin tələblərinə uyğun olaraq yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Cəmiyyət haqqında məlumat

FNC Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti (bundan sonra Cəmiyyət) Azərbaycan Respublikasının Qanunvericiliyinə uyğun olaraq 5 Fevral 2021-ci il tarixində 2906151351 qeydiyyat nömrəsi ilə qeydiyyata alınmış FNC Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin hüquqi varisidir və Azərbaycan Respublikasının normativ hüquqi aktlarına uyğun olaraq yaradılmışdır. Cəmiyyətin bütün səhmləri Məmmədov Xəqani Əli oğluna məxsusdur.

Maliyyə hesabatları üzrə rəhbərliyin və idarəetmə üzrə cavabdeh olan şəxslərin məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının MHBS(Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına) uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə, eləcə də fırıldaqçılıq və yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, əhəmiyyətli təhriflər olmayan maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin zəruri hesab etdiyi daxili nəzarət sistemində görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik, Cəmiyyəti ləğv etmək və ya işini dayandırmaq istəyi olmadığı yaxud bundan başqa digər real alternativ olmadığı hallar istisna olmaqla, Cəmiyyət öz fəaliyyətini fasiləsiz davam etdirmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, uyğun olduqda fəaliyyətin fasiləsizliyi ilə bağlı məlumatların açıqlanması və fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipinə əsasən maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Korporativ idarəetmə üzrə cavabdeh olan şəxslər Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarət üçün məsuliyyət daşıyırlar.

Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz tərtib edilmiş maliyyə hesabatlarında bütövlüklə, saxtakarlıq yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlərə yol verilmədiyinə dair kifayət qədər əminlik əldə etmək və rəyimizi özündə əks etdirən auditor hesabatının hazırlanmasından ibarətdir. Kifayət qədər əminlik dedikdə yüksək əminlik səviyyəsi nəzərdə tutulur. Lakin belə əminlik səviyyəsi Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun auditin aparılması zamanı bütün əhəmiyyətli təhriflərin aşkar olunacağına zəmanət vermir. Fırıldaqcılıq və ya səhv nəticəsində yarana biləcək təhriflər o halda əhəmiyyətli hesab edilir ki, onlar ayrı-ayrılıqda və ya məcmu halda maliyyə hesabatları əsasında istifadəçilərin qəbul etdikləri iqtisadi qərarlara təsir etmə ehtimalı olsun.

Beynəlxalq Audit Standartlarının tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi biz audit aparıldığı zaman peşəkar mülahizələr irəli sürür və peşəkar skeptisizmi nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- Saxtakarlıq yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edərək qiymətləndiririk, bu risklərə cavab verən audit prosedurları işləyib hazırlayır və tətbiq edir; rəyimizin əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib audit sübutlarını əldə edirik. Fırıldaqcılıq nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin aşkarlanmaması riski səhv nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riskindən yüksəkdir. Belə ki, fırldaqcılıq, gizli sövdələşmə, saxtakarlıq, dələduzluq, məlumatların bilərəkdən göstərilməməsi, həqiqətə uyğun olmayan şəkildə təqdim edilməsi və ya daxili nəzarət sistemində sui-istifadə hallarını nəzərdə tutur.
- Şirkətin daxili nəzarət sisteminin effektivliyi barədə rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə uyğun audit prosedurlarının işlənilib hazırlanması məqsədilə audit üçün vacib olan daxil nəzarət sistemi üzrə məlumat əldə edirik.
- İstifadə edilən uçot siyasətlərinin uyğunluğunu, uçot təxminlərinin və rəhbərlik tərəfindən hazırlanmış müvafiq açıqlamaların məqsədəuyğunluğunu qiymətləndiririk.
- Fəaliyyətin fasiləsizliyi ilə bağlı rəhbərliyin mülahizələrinin uyğunluğu və əldə edilmiş audit sübutlarına əsasən Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyəti ilə bağlı əhəmiyyətli dərəcədə şübhə yarada biləcək hadisə və şərait üzrə qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmamasına dair qənaətə bildiririk. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu haqqında nəticəyə gəldikdə, biz auditor rəyimizdə diqqəti maliyyə hesabatlarındakı müvafiq açıqlamalara cəlb etməli, belə açıqlamalar yetərli olmadıqda, rəyimizi dəyişdirməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatının tarixinədək əldə edilmiş audit sübutlarına əsaslanır. Lakin gələcək hadisə və şəraitlər Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətini dayandırmasına səbəb ola bilər.
- Maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə açıqlamaları və maliyyə hesabatlarında mövcud əməliyyatlar və hadisələrin düzgün təqdim edilməsini qiymətləndiririk.

Biz digər məsələlərlə yanaşı, planlaşdırılan audit prosedurlarının həcmi və vaxtı, əhəmiyyətli audit nəticələri, eləcə də audit prosesində müəyyən etdiyimiz daxili nəzarət sistemindəki əhəmiyyətli çatışmazlıqlar barədə məlumat təqdim edirik.

25 may 2026-cı il
Bakı, Azərbaycan Respublikası



	Qeydlər	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
AKTİVLƏR			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	692.999	62.152
Müştərilərə verilmiş kreditlər	8	49.490.162	42.505.020
Verilmiş avanslar	9	3.431	1.552
Təxirə salınmış vergi aktivi	25	103.405	-
Digər aktivlər	11	99.877	64.597
CƏMI AKTİVLƏR		50.389.874	42.633.321
Öhdəliklər			
Bank kreditləri	12	5.764.848	-
Kreditor borclar	13	2.922	3.666
İcarə öhdəlikləri	15	24.581	4.364
Mənfəət vergisindən başqa digər vergi öhdəlikləri	14	3.861	7.809
Mənfəət vergisi		553.365	473.210
Təsisçi borcu	12	2.010.556	-
Digər öhdəliklər	15	34.874.469	39.767.457
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR		43.234.602	40.256.506
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	10	1.800.000	300.000
Bölüşdürülməmiş mənfəət (yığılmış zərər)		5.355.272	2.076.815
CƏMI KAPİTAL		7.155.272	2.376.815
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		50.389.874	42.633.321

25 may 2026-cı il tarixində Cəmiyyətin rəhbərliyi adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir

Ramiz Dadasov
Direktor



Şölə Məmmədhusəynova
Baş Mühasib

	Qeydlər	31 dekabr 2025-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatmış il üzrə
Faiz gəlirləri	16	5.232.792	2.593.501
Faiz xərcləri	17	(285.428)	(48.393)
Xalis faiz gəliri		4.947.364	2.545.108
Maliyyə aktivləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərlərinin tutulması	8	(507.416)	-
Maliyyə aktivləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərlərinin tutulmasından sonrakı xalis faiz gəliri		4.439.948	-
Haqq və komissiya gəlirləri	18	24.104	92.831
Haqq və komissiya xərcləri	19	(38.031)	(15.806)
Xalis haqq və komissiya gəlirləri		(13.927)	77.025
Digər əməliyyat gəlirləri	20	6.369	2.929
Əməliyyat gəlirləri		6.369	2.929
Bank xərci	21	(87.956)	(1.510)
İşçi heyəti üzrə xərclər	22	(154.252)	(127.743)
Sair ümumi inzibati xərclər	23	(92.101)	(30.504)
Kommersiya xərcləri	24	-	(679)
Mənfəət vergisindən əvvəlki gəlir (zərər)		4.098.081	2.464.626
Mənfəət vergisi	25	(819.624)	(492.925)
Digər məcmu gəlir (xərc)	23	-	(33)
İl üzrə mənfəət və cəmi məcmu gəlir		3.278.457	1.971.668

25 may 2026-cı il tarixində Cəmiyyətin rəhbərliyi adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Ramiz Dadaşov
Direktor



Şölə Məmmədhusəynova
Baş Mühəsib

	Nizamnamə kapitalı	Bölüşdürülməmiş mənfəət (yığılmış zərər)	Cəmi Kapital
31.12.2023-cü il tarixinə qalıq	300.000	105.147	405.147
<i>İl ərzində kapitalın artımı</i>	-	-	-
<i>Cari il üzrə xalis mənfəət (zərər)</i>	-	1.971.668	1.971.668
31.12.2024-cü il tarixinə qalıq	300.000	2.076.815	2.376.815
<i>İl ərzində kapitalın artımı</i>	1.500.000	-	1.500.000
<i>Cari il üzrə xalis mənfəət (zərər)</i>	-	3.278.457	3.278.457
31.12.2025-ci il tarixinə qalıq	1.800.000	5.355.272	7.155.272

25 may 2026-cı il tarixinədə Ramiz Dadasovun rəhbərliyi adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Ramiz Dadasov
Direktor



Şölə Məmmədhusəynova
Baş Mühəsib

		31 dekabr 2025-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatmış il üzrə
	Qeydlər		
Vergidən əvvəlki mənfəət (zərər)		4.098.081	2.464.626
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını		4.098.081	2.464.626
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklər			
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	8	(6.985.142)	(30.962.431)
Verilmiş avanslar	9	(1.879)	1.120
Digər aktivlər	11	(35.280)	(64.597)
Kreditor borclar	13	(744)	2.159
Vergi öhdəlikləri	14	(3.948)	5.546
Digər öhdəliklər	15	(4.872.771)	28.683.835
Əməliyyat fəaliyyətinə yönəlmiş xalis pul vəsaitləri		(7.801.683)	130.258
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(842.874)	(46.036)
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə istifadə edilmiş daxil olan xalis pul vəsaitləri		(8.644.557)	84.222
Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını			
Kapitalda artma (azalma)		1.500.000	-
Borc alınmış vəsaitlər üzrə xaricəlmələr	12	(1.785.094)	(740.992)
Borc alınmış vəsaitlər üzrə daxiləlmələr	12	9.500.000	589.900
Borc alınmış vəsaitlərin faizləri üzrə xaricəlmələr	12	(224.931)	(51.766)
Borc alınmış vəsaitlərin faizləri üzrə daxiləlmələr	12	285.429	48.393
Maliyyə fəaliyyətinə yönəlmiş xalis pul vəsaitləri		9.275.404	(154.465)
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis artma		-	-
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və onların artması (azalması)		630.847	(70.243)
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	62.152	132.395
İlin sonuna pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	692.999	62.152

25 may 2026-cı il tarixində Şöbənin rəhbərliyi adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Ramiz Dadaşov
Direktor



Şöbə Məmmədhusəynova
Baş Mühəsib

1. Cəmiyyət və onun fəaliyyəti

FNC Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti (bundan sonra Cəmiyyət) Azərbaycan Respublikasının Qanunvericiliyinə uyğun olaraq 5 Fevral 2021-ci il tarixində 2906151351 qeydiyyat nömrəsi ilə qeydiyyatata alınmış FNC Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin hüquqi varisidir və Azərbaycan Respublikasının normativ hüquqi aktlarına uyğun olaraq yaradılmışdır. Cəmiyyətin bütün səhmləri Məmmədov Xəqani Əli oğluna məxsusdur. 30 Sentyabr 2021-ci il tarixində “FNC” Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti BKT-41 qeydiyyat nömrəsilə lisenziyaların mərkəzi reyestrinə daxil edilmişdir. Bu lisenziyanın alınması “FNC” BOKT QSC-yə kreditlərin verilməsi, habelə “Bank olmayan kredit təşkilatları haqqında” Azərbaycan respublikası Qanununda nəzərdə tutulmuş digər fəaliyyət növləri ilə qanunvericiliyə müvafiq qaydada məşğul olmaq hüququ verir. Bununla yanaşı, “FNC” BOKT QSC-nin girov əmanəti qəbul etmək hüququ yoxdur.

Əsas fəaliyyəti. Cəmiyyətin əsas fəaliyyəti maliyyə xidmətləri və kreditlərin verilməsindən ibarətdir.

Cəmiyyətin hüquqi ünvanı. Sumqayıt şəhəri, 6 mkr., ev 35L, Gənclik küçəsi, mənzil 2

2. Cəmiyyətin əməliyyat mühiti

Cəmiyyətin fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasında həyata keçirilir. Cəmiyyət inkişaf etməkdə olan bazarın xüsusiyyətlərini əks etdirən Azərbaycanın iqtisadi və maliyyə bazarları ilə qarşılıqlı fəaliyyət göstərir. Hüquq, vergi və tənzimləyici strukturlar daimi inkişafdadır, bununla belə mütəmadi olaraq yeni şərtlərə, dəyişikliklərə məruz qalırlar, bu isə öz növbəsində digər hüquqi və maliyyə çətinlikləri ilə birlikdə Azərbaycanda fəaliyyət göstərən müəssisələrin üzləşdiyi problemləri daha da gücləndirir.

2025-ci ilin yekunlarına əsasən Azərbaycan iqtisadiyyatı makroiqtisadi sabitliyin qorunması və qeyri-neft sektorunun inkişafının davam etdirilməsi ilə xarakterizə olunmuşdur. Hesabat dövründə ölkədə ümumi daxili məhsulun (ÜDM) həcmi 129,1 milyard manat təşkil etmiş, bu da əvvəlki illə müqayisədə 1,4% real artım deməkdir. İqtisadi artımın strukturunda qeyri-neft-qaz sektorunun rolu xüsusilə diqqət çəkmişdir. Belə ki, bu sektorda 2,7% artım qeydə alınmış, neft-qaz sektorunda isə 1,6% azalma müşahidə edilmişdir.

ÜDM-in sahələr üzrə strukturuna nəzər saldıqda sənayenin 33% payla aparıcı mövqedə olduğu görünür. Ticarət və nəqliyyat vasitələrinin təmiri sahəsi 11,3%, nəqliyyat və anbar təsərrüfatı 7,1%, tikinti sektoru 6,5%, kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq 5,9% təşkil etmişdir. Turizm və ictimai iaşə sektorunun payı 2,8%, informasiya və rabitə sahələrinin payı isə 2,1% olmuşdur. Digər sahələrin ümumi payı 21,7% səviyyəsində formalaşmışdır. Məhsula və idxala xalis vergilər isə ÜDM-in 9,6%-ni təşkil etmişdir. Bu göstəricilər iqtisadiyyatın çoxşaxəli strukturunu və xidmət sektorunun artan rolunu əks etdirir.

2025-ci ildə adambaşına düşən ÜDM 12 602 manat olmuşdur ki, bu da əhalinin iqtisadi aktivliyinin və istehsal potensialının müəyyən səviyyədə artdığını göstərir. Eyni zamanda dövlət maliyyə göstəriciləri fiskal siyasətin idarəolunan və balanslaşdırılmış şəkildə həyata keçirildiyini nümayiş etdirir. Hesabat ilində dövlət büdcəsinin gəlirləri 38,4 milyard manat, xərcləri isə 41,4 milyard manat təşkil etmişdir. Nəticədə 3,1 milyard manat həcmində büdcə kəsiri formalaşmışdır ki, bu da əsasən sosial proqramların və infrastruktur layihələrinin maliyyələşdirilməsi ilə əlaqədar olmuşdur.

3. Əsas uçot prinsiplərinin xülasəsi

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı tətbiq olunan əsas mühasibat prinsipləri aşağıda göstərilmişdir.

Maliyyə hesabatlarının tərtib edilməsinin əsasları

Cəmiyyətin hazırkı maliyyə hesabatları Mühasibat Uçotu Beynəlxalq Standartları Şurası (“MUBSS”) tərəfindən dərc edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları (“MHBS”) əsasında, aşağıdakı şərtlər istisna olmaqla hazırlanmışdır.

Müqayisəli məlumatların hazırlanmasına dair tələb

1 sayılı MUBS maliyyə hesabatlarının təqdimatına dair ümumi tələbləri, onların strukturuna dair təlimatları və onların məzmununa dair minimum tələbləri müəyyən edir. 1 sayılı MUBS müəssisələrdən tam maliyyə hesabatlarını təqdim edilərkən əvvəlki il üçün müqayisəli məbləğləri (qeydlərdəki müqayisəli məbləğlər daxil olmaqla) təqdim etməyi tələb edir.

Fasiləsizlik prinsipi.

Maliyyə hesabatları Cəmiyyətin yaxın gələcəkdə fəaliyyətini normal şərtlər altında davam etdirəcəyi ehtimalı nəzərə alınaraq hazırlanmışdır.

Rəhbərlik hesab edir ki, Cəmiyyət yaxın gələcəkdə ləğv olunacağına, habelə fəaliyyətini dayandırmağa və ya Azərbaycan Respublikasının Qanunları və ya normativ aktları əsasında kreditrlərə qarşı müdafiə axtarışına istək və ya ehtiyac olmadan fəaliyyətini davam etdirəcək.

Buna görə, aktivlər və öhdəliklər adi fəaliyyətin gedişində Cəmiyyətin aktivləri reallaşdırmaq və öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyətinə malik olduğu fərziyyəsi ilə hesabatlarda əks etdirilmişdir. Bəzi fərdi maliyyə hesabatları standartları, Rəhbərlik tərəfindən Cəmiyyətin davamlılıq prinsipinə dair dəyərləndirmənin aparılması üzrə konkret tələbləri nəzərə alınmalı olan müəyyən məsələləri və daimilik prinsipi ilə əlaqədar bir sıra açıqlamaların hesabatlara daxil edilməsini əhatə edir.

Davamlılıq prinsipi təxminlərinin Rəhbərlik tərəfindən dəyərləndirilməsi zamanı naməlum olan gələcək hadisələr və ya şərtlər üzrə müəyyən fərziyyələrin edilməsi vacibdir.

Əməliyyat valyutası. Hazırkı maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər Azərbaycan Manatı ilə (“AZN”) əks olunmuşdur. Azərbaycan Manatı Azərbaycan Respublikasının rəsmi valyutasıdır.

31 dekabr 2025-ci il tarixinə xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsində istifadə olunan əsas valyuta məzənnələri: 1 ABŞ dolları = 1.7000 AZN; 1 Avro = 2.0022 AZN; 1 Rus rublu = 0.0217 (01 yanvar 2025: 1 ABŞ dolları = 1.7000 AZN; 1 Avro = 1.7724 AZN; 1 Rus rublu = 0.0163).

3. Əsas uçot prinsiplərinin xülasəsi (davamı)

Təqdimatın əsasları. Maliyyə hesabatları aşağıda göstərilmiş mühasibat uçotu prinsiplərində başqa cür qeyd olunmayıbsa (məsələn, müəyyən maliyyə alətləri ədalətli dəyər prinsipi ilə ölçülür) tarixi dəyər prinsipinə əsasən hazırlanmışdır. İlk alışı dəyəri adətən aktivlərin mübadilə edilə biləcəyi ədalətli dəyərə əsaslanır.

Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ədalətli dəyərdə və ya amortizasiya olunmuş dəyərdə qeydə alınır. Həmin qiymətləndirmə üsulları aşağıda əks etdirilir.

Ədalətli dəyər ölçmə tarixində bazar iştirakçıları arasında aparılan müntəzəm əməliyyatlar zamanı aktivin satılmasından alına bilən və ya öhdəliyin köçürülməsinə görə ödənilə bilən məbləğdir. Ədalətli dəyər ölçülərkən aktivin satılması və ya öhdəliyin köçürülməsi əməliyyatının aşağıdakı yerlərdən birində aparılması ehtimal edilir:

- aktivin və ya öhdəliyin əsas bazarı; və ya
- əsas bazar olmayanda, aktivin və ya öhdəliyin ən əlverişli bazarı.

Cəmiyyətin əsas və ya ən əlverişli bazara çıxışı olmalıdır. Aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyəri bazar iştirakçıları aktivini və ya öhdəliyi qiymətləndirərkən istifadə etdiyi fərziyyələri istifadə etməklə ölçülür və ehtimal edilir ki, bazar iştirakçıları bu zaman öz hərəkətlərində ən yaxşı iqtisadi mənafeələrini güdürlər.

Qeyri-maliyyə aktivinin ədalətli dəyəri ölçülərkən bazar iştirakçısının, aktivini maksimal və ən yaxşı şəkildə istifadə etməklə və ya həmin aktivini maksimal və ən yaxşı şəkildə istifadə edəcək digər bazar iştirakçısına satmaqla, iqtisadi fayda əldə etmək qabiliyyəti nəzərə alınır.

Cəmiyyətin mövcud şəraitdə münasib olan və ədalətli dəyəri ölçmək üçün kifayət qədər məlumatları olan, müvafiq bazar məlumatlarını maksimal istifadə edən və müşahidə edilməyən məlumatların istifadəsini minimuma endirən qiymətləndirmə üsullarını istifadə edir.

Ədalətli dəyər qiymətləndirmə üçün məlumatların müşahidə edilə bilmə dərəcəsinə və bütünlüklə ədalətli dəyərin müəyyən olunmasında məlumatların əhəmiyyətinə əsaslanaraq müxtəlif iyerarxik kateqoriyalara bölünür:

- 1-ci səviyyə - ədalətli dəyər eyni aktivlər/öhdəliklərin aktiv bazardakı mövcud qiymətindən (dəyişdirilməmiş) əldə edilir.
- 2-ci səviyyə - ədalətli dəyər 1-ci səviyyədə göstərilən mövcud qiymətlərdən fərqli olaraq aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (məs., qiymətlər) və ya dolaylı yolla (qiymətlərdən əldə olunan) müşahidə edilə bilən məlumatlardan əldə olunur.
- 3-cü səviyyə - ədalətli dəyər müşahidə edilən bazar məlumatlarına əsaslanmayan (müşahidə edilə bilinməyən məlumatlar) aktiv və öhdəliklər üçün məlumatları özündə əks etdirən qiymətləndirmə mexanizmlərindən əldə olunur

Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri arasındakı köçürmələr Cəmiyyət tərəfindən dəyişikliyin baş verdiyi hesabat dövrünün sonunda tanınır. Maliyyə hesabatlarında dövrü şəkildə tanınan aktivlər və öhdəliklər üçün Cəmiyyət hər hesabat dövrünün sonunda kateqoriyalara bölməni yenidən qiymətləndirərək iyerarxiyanın daxilində səviyyələri arasında köçürmələrin baş verib-vermədiyini müəyyən edir (ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün ümumiyyətlə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında).

3. Əsas uçot prinsiplərinin xülasəsi (davamı)

İlkin dəyər alış tarixinə aktivi almaq üçün ödənilmiş pul vəsaitləri və ya pul vəsaitləri ekvivalentlərinin məbləğini və yaxud verilmiş digər resursların ədalətli dəyərini əks etdirir və əməliyyat xərclərini ehtiva edir.

İlkin dəyərlə qiymətləndirmə yalnız bazar qiymətləri olmayan və ədalətli dəyəri etibarlı şəkildə ölçülə bilməyən pay alətlərindəki investisiyalara tətbiq edilir.

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə bağlıdır. Əlavə xərclər əməliyyatın həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalarına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri əməliyyat xərclərinə daxil edilmir.

Amortizasiya olunmuş maya dəyəri əsas məbləğin qaytarılmasını çıxmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün isə gözlənilən kredit zərərləri (GKZ) üçün ehtiyatı çıxmaqla aktivlərin ilkin dəyərini əks etdirir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya olunmuş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilir və da müvafiq maddələrin balans dəyərinə daxil edilir.

Maliyyə aktivləri***İlkin tanınma və ölçmə***

Maliyyə aktivləri ilkin tanınmada sonradan amortizasiya hesablanmış dəyərlə, digər ümumi gəlir (DMG) vasitəsilə ədalətli dəyərlə tanınan aktivlər və ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks etdirilən alətlər kimi təsnifləşdirilir.

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində bölüşdürülməsi metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərlər xaric olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis balans dəyərinə diskontlaşdırılan dəqiq dərəcədir. Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişkən faiz dərəcəsi üzrə kredit spreadini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişkən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişkən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilən faiz dərəcəsidir. Bu cür mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavi müddəti ərzində amortizasiya edilir.

İlkin tanınmada maliyyə aktivlərinin təsnifatı maliyyə aktivləri üzrə müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş pul vəsaitlərinin hərəkətinin xüsusiyyətlərindən və Cəmiyyətin bunları idarə etmək üçün seçdiyi biznes modeldən asılıdır. Əhəmiyyətli maliyyələşdirmə komponentinin daxil olmadığı və ya Cəmiyyətin praktik vasitənin tətbiq etdiyi ticarət debitor borcları istisna olmaqla Cəmiyyət ilk öncə maliyyə aktivlərini ədalətli dəyərlə ölçür və ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks etdirilən alətlər kimi tanınan aktivlər üçün əməliyyat xərclərini əlavə edir.

“FNC BOKT” QSC

(məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Əsas uçot prinsiplərinin xülasəsi (davamı)

Maliyyə aktivinin amortizasiya dəyəri ilə və ya DMG vasitəsilə ədalətli dəyərlə təsnifləşdirilməsi və ölçülməsi üçün qalan əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğin və faizlərin ödənilməsini (“YƏMFÖ”) təşkil edən pul vəsaitlərinin hərəkəti yaradılmalıdır. Bu qiymətləndirməyə “YƏMFÖ testi” deyilir və bu, hər bir alət üzrə ayrıca aparılır.

Cəmiyyətin maliyyə aktivlərini idarə etmək üçün seçdiyi biznes modeli, onun pul vəsaitlərinin hərəkətini yaratmaq məqsədilə maliyyə aktivlərinin idarəedilməsi metodunu təsvir edir. Başqa sözlə, Cəmiyyətin biznes modeli pul vəsaitlərinin hərəkətinin müqavilədən, maliyyə aktivlərinin satışından və ya onların hər ikisindən yaranacağını müəyyən edir.

Qanunvericiliklə və ya bazar razılaşmaları ilə ümumi şəkildə müəyyən edilmiş müddət ərzində aktivlərin çatdırılmasını tələb edən maliyyə aktivlərinin alınması və ya satılması əməliyyatları alqı-satqı tarixində, yəni Cəmiyyət aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini üzərinə götürdüyü tarixdə tanınır.

Sonrakı ölçülmə

Sonrakı ölçülmə məqsədilə maliyyə aktivləri dörd kateqoriyaya təsnifləşdirilir:

- Amortizasiya olunmuş dəyərlə maliyyə aktivləri;
- Məcmu gəlirləri və zərərləri yenidən bölüşdürməklə DMG vasitəsilə ədalətli dəyərlə maliyyə aktivləri (borc alətləri);
- Uçotdan çıxarılanda məcmu gəlirləri və zərərləri yenidən bölüşdürmədən DMG vasitəsilə ədalətli dəyərlə maliyyə aktivləri (kapital alətləri);
- Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks etdirilən maliyyə aktivləri.

Amortizasiya olunmuş dəyərlə maliyyə aktivləri (borc alətləri); Bu kateqoriya Cəmiyyətə daha uyğundur.

Aşağıdakı hər iki şərt yerinə yetirilərsə, Cəmiyyət maliyyə aktivini amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçməlidir:

- Maliyyə aktivini biznes modeli çərçivəsində və onlarla bağlı müqavilə üzrə pul vəsaitlərini toplamaq məqsədilə saxlanılır; və
- Maliyyə aktivini üzrə müqavilə şərtləri müəyyən olunmuş tarixlərdə qalan əsas məbləğ üzrə əsas vəsaitlərdən və faizdən ibarət olan pul vəsaitlərinin yaranmasına səbəb olur.

Amortizasiya olunmuş dəyərlə maliyyə aktivləri sonradan Effektiv Faiz Dərəcəsi (EFD) metodundan istifadə etməklə ölçülür və dəyərsizləşmə hesablanır. Gəlir və zərərlər mənfəət və ya zərərdə aktiv uçotdan çıxarılanda, dəyişiklik ediləndə və ya dəyərsizləşəndə tanınır.

Cəmiyyətin bütün maliyyə aktivləri amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür.

Aşağıdakı hər iki şərt yerinə yetirilərsə, Cəmiyyət borc alətlərini DMG ilə ədalətli dəyərlə ölçməlidir:

- Maliyyə aktivini biznes modeli çərçivəsində və onlarla bağlı həm müqavilə üzrə pul vəsaitlərini toplamaq, həm də satılmaq məqsədilə saxlanılır; və
- Maliyyə aktivini üzrə müqavilə şərtləri müəyyən olunmuş tarixlərdə qalan əsas məbləğ üzrə əsas vəsaitlərdən və faizdən ibarət olan pul vəsaitlərinin yaranmasına səbəb olur.

3. Əsas uçot prinsiplərinin xülasəsi (davamı)

DMG ilə ədalətli dəyərle borc alətləri üçün faiz gəliri, xarici valyutanın yenidən qiymətləndirilməsi və dəyərsizləşmə zərərləri və ya qaytarmalar mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda tanınır və amortizasiya hesablanmış dəyərle maliyyə aktivləri ilə eyni qaydada hesablanır. Uçotdan çıxarılanda DMG-də tanınmış məcmu ədalətli dəyərdə dəyişiklik mənfəət və ya zərəre yenidən bölüşdürülür. Cəmiyyətin DMG ilə ədalətli dəyərle borc alətləri mövcud deyil.

DMG ilə ədalətli dəyərle maliyyə aktivləri (kapital alətləri)

İlkin tanınmada Cəmiyyət 32 saylı “Maliyyə alətləri: Təqdimatı” adlı MUBS əsasında kapital tərifinə uyğun olan bəzi kapital investisiyalarını ticarət üçün saxlanılan alətlər kimi deyil, kapital alətləri kimi təsnif etmək üçün yekun seçim edə bilər. Belə təsnifat alətlər üzrə fərdi şəkildə müəyyən edilir.

Bu kapital alətləri üzrə gəlir və zərərlər heç zaman mənfəət və ya zərəre aid edilmir. Ödəmə hüququ müəyyən ediləndə, dividendlər mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda digər gəlir kimi tanınır. Lakin Cəmiyyət alətin dəyərinin bir hissəsinin qaytarılması olan belə daxilolmalardan faydalanırsa, belə gəlirlər DMG-də tanınır. DMG vasitəsilə ədalətli dəyərle kapital alətləri üzrə dəyərsizləşmənin qiymətləndirilməsi aparılır.

Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri

Cəmiyyətin saxladığı ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivlərinə ticarət üçün saxlanılan maliyyə aktivləri, ilkin tanınmada ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri və ya ədalətli dəyərle ölçülməsi mütləq olan aktivlər daxildir.

Yaxın zamanda satış və ya yenidən alış məqsədi ilə əldə olunarsa, maliyyə aktivləri ticarət üçün saxlanılan aktivlər kimi təsnif olunur. Effektiv hecinq alətləri kimi təyin olunmayan törəmə alətlər, o cümlədən ayrılmış əlaqədar törəmə alətlər də satış üçün saxlanılan aktivlər kimi təsnif olunur. Yalnız əsas məbləğ və faizlərin ödənilməsini təşkil etməyən pul vəsaitlərinin hərəkətini yaradan maliyyə aktivləri, biznes modeldən asılı olmayaraq, mənfəət və ya zərərdə ədalətli dəyərle təsnifləşdirilir. Borc alətlərinin amortizasiya hesablanmış dəyərle və ya DMG vasitəsilə ədalətli dəyərle təsnifləşdirilməsi üçün yuxarıda təsvir edilən meyarlara baxmayaraq borc alətləri, bununla uçot uyğunsuzluğu aradan qaldırılır və ya əhəmiyyətli dərəcədə azaldılırsa, ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri kimi təyin edilə bilər.

Hibrid müqavilənin tərkib hissəsi olan, maliyyə öhdəliyini və ya qeyri-maliyyə əsas müqaviləni ehtiva etdirən asılı törəmə alət, aşağıdakı hallarda əsas müqavilədən ayrılır və ayrıca alət kimi uçota alınır: iqtisadi xüsusiyyətlər və risklər əsas müqavilə ilə sıx əlaqəli deyildir, asılı törəmə alətlə eyni şərtləri olan ayrıca alət törəmə alət anlayışına uyğundur və hibrid müqavilə ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks etdirilməyən alət kimi ölçülmür. Asılı törəmə alətlər ədalətli dəyərle ölçülür, ədalətli dəyərdə dəyişikliklər mənfəət və ya zərərdə tanınır. Müqavilə əsasında tələb olunacaq pul vəsaitlərinin hərəkətini əhəmiyyətli dərəcədə dəyişən müqavilənin şərtlərində dəyişiklik olanda və ya maliyyə aktivini ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks etdirilən aktivlər kateqoriyasından xaric yenidən təsnifləşdiriləndə yenidən qiymətləndirmə aparılır.

Maliyyə aktivinə dair əsas müqaviləni ehtiva etdirən hibrid müqavilə daxilində asılı törəmə alət ayrıca uçota alınmır. Maliyyə aktivini, asılı törəmə alətlə birlikdə, tam şəkildə ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks etdirilən maliyyə aktivini kimi təsnifləşdirilməlidir.

Uçotdan çıxarma

Maliyyə aktivini (və ya müvafiq hallarda maliyyə aktivinin bir hissəsi və ya analoji maliyyə aktivləri qrupunun bir hissəsi) aşağıdakı hallarda uçotdan (yəni Cəmiyyətin adından) çıxarılır:

3. Əsas uçot prinsiplərinin xülasəsi (davamı)

- Aktivdən pul vəsaitlərini əldə etmək hüquqlarının müddəti başa çatmışdır;
- Cəmiyyət özünün aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüquqlarını üçüncü tərəfə köçürmüş və ya üzərinə

aktivdən pul vəsaitlərini “tranzit” razılaşması əsasında tam məbləğdə və çox yubanmadan ödəmək

öhdəliyini götürmüşdür; və ya Cəmiyyətin: (a) aktiv üzrə risk və səmərələrin böyük hissəsini köçürmüş; (b) aktiv üzrə risk və səmərələrin böyük hissəsini nə köçürmüş, nə də özündə saxlamış, lakin aktiv üzrə nəzarət hüququnu köçürmüşdür.

Hibrid müqavilənin tərkib hissəsi olan, maliyyə öhdəliyini və ya qeyri-maliyyə əsas müqaviləni ehtiva etdirən asılı törəmə alət, aşağıdakı hallarda əsas müqavilədən ayrılır və ayrıca alət kimi uçota alınır: iqtisadi xüsusiyyətlər və risklər əsas müqavilə ilə sıx əlaqəli deyildir, asılı törəmə alətlə eyni şərtləri olan ayrıca alət törəmə alət anlayışına uyğundur və hibrid müqavilə ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks etdirilməyən alət kimi ölçülür. Asılı törəmə alətlər ədalətli dəyərle ölçülür, ədalətli dəyərdə dəyişikliklər mənfəət və ya zərərdə tanınır. Müqavilə əsasında tələb olunacaq pul vəsaitlərinin hərəkətini əhəmiyyətli dərəcədə dəyişən müqavilənin şərtlərində dəyişiklik olanda və ya maliyyə aktivini ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks etdirilən aktivlər kateqoriyasından xaric yenidən təsnifləşdiriləndə yenidən qiymətləndirmə aparılır.

Maliyyə aktivinə dair əsas müqaviləni ehtiva etdirən hibrid müqavilə daxilində asılı törəmə alət ayrıca uçota alınmır. Maliyyə aktivini, asılı törəmə alətlə birlikdə, tam şəkildə ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks etdirilən maliyyə aktivini kimi təsnifləşdirilməlidir.

Uçotdan çıxarma

Maliyyə aktivini (və ya müvafiq hallarda maliyyə aktivinin bir hissəsi və ya analoji maliyyə aktivləri qrupunun bir hissəsi) aşağıdakı hallarda uçotdan (yəni Cəmiyyətin adından) çıxarılır:

- Aktivdən pul vəsaitlərini əldə etmək hüquqlarının müddəti başa çatmışdır;
- Cəmiyyətin özünün aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüquqlarını üçüncü tərəfə köçürmüş və ya üzərinə aktivdən pul vəsaitlərini “tranzit” razılaşması əsasında tam məbləğdə və çox yubanmadan ödəmək öhdəliyini götürmüşdür; və ya Cəmiyyət: (a) aktiv üzrə risk və səmərələrin böyük hissəsini köçürmüş; (b) aktiv üzrə risk və səmərələrin böyük hissəsini nə köçürmüş, nə də özündə saxlamış, lakin aktiv üzrə nəzarət hüququnu köçürmüşdür.

Cəmiyyət aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüququnu köçürdükdə və ya “tranzit” razılaşmasına qoşulduqda, mülkiyyət hüququ ilə bağlı risk və faydaları saxlayıb-saxlamadığını və nə dərəcədə saxladığını qiymətləndirir. Cəmiyyət nə aktiv üzrə risk və səmərələrin böyük hissəsini köçürmüş, nə də özündə saxlamışdırsa, nə də aktiv üzrə nəzarət hüququnu köçürmüşdürsə, aktiv Cəmiyyətin həmin aktivdə davam edən iştirakı həddində əks etdirilir. Bu halda Cəmiyyət əlaqəli öhdəliyi də tanıyır. Köçürülmüş aktiv və əlaqəli öhdəlik Cəmiyyətin saxladığı hüquq və öhdəlikləri əks etdirən əsaslarla ölçülür.

Aktivdə iştirakın köçürülmüş aktiv üzrə zamanət formasında davam etməsi aktivin ilkin balans dəyəri və Cəmiyyətdən tələb oluna biləcək maksimal ödəniş məbləğindən daha az olanı ilə ölçülür.

"FNC BOKT" QSC

(məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Əsas uçot prinsiplərinin xülasəsi (davamı)

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Cəmiyyət ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunmayan bütün borc alətləri üçün gözlənilən kredit zərərləri (GKZ) üçün ehtiyatı tanıyır. GKZ müqaviləyə uyğun olaraq ödəniləcək müqavilədə nəzərdə tutulan pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə Cəmiyyətin alınmasını gözlədiyi bütün pul vəsaitlərinin hərəkəti arasında fərqi ilkin effektiv faiz dərəcəsinə yaxın dərəcə ilə diskontlaşdırmaqla müəyyən edilir.

GKZ iki mərhələdə müəyyən edilir. İlkin tanınmadan sonra kredit riski əhəmiyyətli artmayan kredit öhdəlikləri üçün GKZ növbəti 12 aylıq dövr ərzində mümkün olan defolt hadisəsindən irəli gələn kredit zərərləri üçün ayrılır (12 aylıq GKZ). İlkin tanınmadan sonra kredit riski əhəmiyyətli artan kredit öhdəlikləri üzrə kredit ehtiyatı aktivin qalan müddəti ərzində yaranması gözlənilən kredit zərərlərinə (aktivin müddəti ərzində gözlənilən kredit zərəri və ya AMƏGKZ) əsaslanır.

Ticarət debitor borcları üçün Cəmiyyət GKZ-nin hesablanması sadələşdirilmiş yanaşma tətbiq edir.

Beləliklə, Cəmiyyət kredit riskində dəyişiklikləri izləmir, əvəzinə hər hesabat tarixində AMƏGKZ əsasında kredit zərərinə tanıyır.

DMG ilə ədalətli dəyərlə borc alətləri üçün Cəmiyyət aşağı kredit riskinin sadələşdirilməsini tətbiq edir. Hər bir hesabat tarixində Cəmiyyət lazımsız xərc və ya say sərf etmədən əldə edilə bilən bütün əsaslı və təsdiqlənən məlumatlardan istifadə edərək borc alətinin aşağı kredit riskinə məruz qalıb-qalmadığını qiymətləndirir. Belə qiymətləndirmə apararkən Cəmiyyət borc alətinin daxili kredit reytingini yenidən qiymətləndirir. Bundan əlavə, Cəmiyyət müqavilə ödənişləri 90 gündən çox gecikdiriləndə kredit riskində əhəmiyyətli artımın mövcud olduğunu hesab edir.

Müqavilə üzrə qalan məbləğlərin tam şəkildə Cəmiyyətin saxladığı hər hansı kredit təminatları nəzərə alındıqdan əvvəl əldə edilə bilməsi ehtimalının zəif olduğuna işarə edən daxili və ya xarici məlumat mövcud olduğu təqdirdə maliyyə aktivini üzrə defoltun baş verdiyi hesab edilə bilər. Maliyyə aktivini müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş pul vəsaitlərinin hərəkətinin bərpa ediləcəyi əsaslı olaraq gözlənilməyəndə silinir.

Maliyyə öhdəlikləri

İlkin tanınma və ölçmə

Maliyyə öhdəlikləri ilkin tanınma zamanı, müvafiq olaraq, ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə öhdəlikləri, kreditlər və borc öhdəlikləri və ya effektiv hecinqdə hecinq aləti kimi təyin olunmuş törəmə alətləri kimi təsnif edilir.

Maliyyə öhdəlikləri ilkin olaraq ədalətli dəyərlə tanınır və kreditlər, borclar və kreditor borcları halında birbaşa aid edilən əməliyyat xərcləri çıxılır. Cəmiyyətin maliyyə öhdəliklərinə ticarət və digər kreditor borcları daxildir.

Sonrakı ölçmə

Maliyyə öhdəliklərinin ölçülməsi onların aşağıda göstərilən təsnifatından asılıdır:

Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə öhdəlikləri

Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə öhdəlikləri və ticarət üçün saxlanılan maliyyə öhdəlikləri və ilkin tanınmada Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə öhdəlikləri kimi təyin edilmiş maliyyə öhdəlikləri daxildir.

3. Əsas uçot prinsiplərinin xülasəsi (davamı)

Maliyyə öhdəlikləri yaxın zamanda geri alınmaq məqsədilə qəbul edilsə ticarət üçün saxlanılan öhdəliklər kimi təsnifləşdirilir. Bu kateqoriyaya eyni zamanda 9 sayılı MHBS-də müəyyən edildiyi qaydada hecinq münasibətlərində hecinq aləti kimi təyin olunmayan törəmə maliyyə alətləri daxildir. Ayrılmış əlaqəli törəmə alətlər də effektiv hecinq aləti kimi təyin edilmədiyi hallarda ticarət üçün saxlanılan alətlər kimi təsnifləşdirilir.

Ticarət üçün saxlanılan öhdəliklər üzrə gəlir və ya zərərlər mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda tanınır.

İlkin tanınma tarixində ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə öhdəlikləri kimi tanınmış öhdəliklər ilkin tanınma tarixində və yalnız 9 sayılı MHBS-də nəzərdə tutulan meyar qarşılananda təyin olunur. Cəmiyyət hər hansı maliyyə öhdəliyini ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan öhdəlik kimi təyin etməmişdir.

Kreditlər və borc öhdəlikləri

İlkin tanınmadan sonra faiz hesablanan kreditlər və borc öhdəlikləri daha sonra effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə amortizasiya hesablanmış dəyərlə qiymətləndirilir. Gəlirlər və zərərlər mənfəət və ya zərərdə öhdəliklərin tanınması dayandırıldıqda, eləcə də amortizasiya prosesi vasitəsilə əks etdirilir. Amortizasiya hesablanmış dəyər satınalma zamanı tətbiq edilən endirimi və ya əlavə qiyməti və effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz hissəsi olan haqq və xərcləri nəzərə almaqla hesablanır. EFD-nin amortizasiyası mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda maliyyə xərclərinə daxil edilir. Bu kateqoriya faiz hesablanan kreditlərə və borc öhdəliklərinə tətbiq edilir.

Tanınmanın dayandırılması

Maliyyə öhdəliyinin tanınması bu halda dayandırılır ki, həmin öhdəlik ya dayandırılmış, ya ləğv olunmuş, ya da müddəti bitmiş olsun. Əgər mövcud maliyyə öhdəliyi həmin kreditor qarşısında fərqli şərtlərlə başqa öhdəliklə əvəz edilərsə və ya mövcud öhdəliyin şərtləri əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirilərsə, bu cür əvəzedilmə və ya dəyişiklik ilkin öhdəliyin tanınmasının dayandırılması və yeni öhdəliyin tanınması kimi qəbul edilir və müvafiq balans dəyərlərindəki fərq mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda öz əksini tapır.

Maliyyə alətlərinin qarşılıqlı əvəzləşdirilməsi

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin tanınmış məbləğlərini qarşılıqlı əvəz etmək üçün qanuni hüquqa malik olduğu və ya hesablaşmanı xalis əsasda həyata keçirmək, ya da eyni vaxtda aktivləri reallaşdırmaq və öhdəliyi yerinə yetirmək niyyəti olduğu halda, qarşılıqlı əvəzləşdirir və da xalis məbləğ kimi təqdim edir.

Ticarət və digər debitor borcları

Ticarət və sair debitor borcları ilk öncə ədalətli dəyərlə tanınır və sonra effektiv faiz metodundan istifadə etməklə, gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyatı çıxaraq, amortizasiya hesablanmış dəyərlə ölçülür. Debitor borcları Cəmiyyətin müəyyən şərtsiz asılı olaraq ödəniş almaq hüququndan ibarətdir.

3. Əsas uçot prinsiplərinin xülasəsi (davamı)

Nağd pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Nağd pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri əldə olan pul, tələbli depozitlər və nağda çevrilə bilən digər qısa müddətli yüksək likvidli investisiyalardan ibarətdir və dəyərində əhəmiyyətsiz dərəcədə dəyişikliklərə məruz qalır.

Kreditor borcları

Kreditor borcları ilkin olaraq ədalətli dəyərdə uçota alınır və sonradan effektiv faiz metoduna əsasən amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır.

Borc öhdəlikləri

Bütün borc vəsaitləri ilkin olaraq borc vəsaitləri ilə əlaqədar olaraq qiymətli kağızların emissiyasında əldə edilmiş xalis gəlirin ədalətli dəyərində tanınır. Borc vəsaitləri effektiv faiz metodunu istifadə etməklə amortizasiya dəyəri ilə hesablanır. Əmlak müəssisə və avadanlıqların tikintisinə görə alınmış borc vəsaitləri üzrə faiz xərcləri aktivlərin aidiyyəti üzrə istifadəsi üçün hazırlanması və tamamlanmasına sərf olunan zaman müddətində kapitallaşdırılır. Bütün digər borc xərcləri xərcə silinir.

Əmlak, tikili və avadanlıqlar

Əmlak, tikili və avadanlıqlar, yığılmış köhnəlməni və tələb olunduqda dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatı çıxmaqla, ilkin dəyərdə qeydə alınır. Satışdan yaranan gəlir və zərər, gəlirin məbləği ilə balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və mənfəət və zərərdə əks etdirilir.

Davam edən tikintilər

Davam edən tikintilər, tikinti ilə birbaşa əlaqəli olan müxtəlif əlavə xərclər də daxil olmaqla, əmlak, tikili və avadanlıqların əldə edilməsi ilə bağlı bütün xərcləri ehtiva edir. Bu aktivlər üzrə yığılmış amortizasiya və köhnəlmə faktiki olaraq istifadəyə hazır olduqda başlanır.

Köhnəlmə/amortizasiya

Torpaq üçün amortizasiya hesablanmır. Digər əsas vəsaitlər üzrə köhnəlmə azalan qalıq metoduna, yəni əsas vəsaitlərin aşağıda göstərilən təxmini faydalı xidmət müddəti ərzində aktivlərin ilkin dəyərini və ya yenidən qiymətləndirilmiş dəyərini onların qalıq dəyərində azaltmaqla hesablanır:

<u>Qurğu və avadanlıqlar</u>	<u>20%</u>
<u>Nəqliyyat vasitələri</u>	<u>25%</u>
<u>Mebel və avadanlıqlar</u>	<u>20%</u>
<u>Kompüter və rabitə avadanlıqları</u>	<u>25%</u>

Aktivin artıq köhnəldiyi və istismar müddəti başa çatdığı halda, satış üzrə təxmin edilən xərclər çıxılmaqla, Cəmiyyətin həmin aktivin satışı nəticəsində əldə edəcəyi təxmin edilən məbləğ aktivin qalıq dəyəridir. Aktivlərin qalıq dəyərləri və faydalı xidmət müddətləri lazım olduqda hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və dəqiqləşdirilir.

3. Əsas uçot prinsiplərinin xülasəsi (davamı)

Əlaqəli tərəflər

Əlaqəli tərəflər haqqında məlumat 24 sayılı “Əlaqəli tərəflər barədə açıqlamalar” adlı MUBS-yə uyğun olaraq açıqlanır.

Əlaqəli tərəflər öz aralarında əlaqəli olmayan tərəflərin apara bilmədiyi əməliyyatları həyata keçirə bilər. Bununla yanaşı, əlaqəli tərəflər arasında aparılan əməliyyatların şərtləri, müddətləri və məbləğləri əlaqəli olmayan tərəflər arasında aparılan əməliyyatlarla eyni olmaya bilər. Əlaqəli tərəflərlə aparılan əməliyyatların xarakterinə görə onlar kommersiya cəhətdən müstəqil tərəflər arasında həyata keçirilən əməliyyatların şərtlərinə uyğun hesab edilə bilməz.

Mənfəət vergisi

Mənfəət vergisi hazırkı maliyyə hesabatlarında qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş müvafiq qanunvericiliyinə uyğun olaraq göstərilmişdir. Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarətdir və bu və ya digər dövrdə bilavasitə kapitalda qeydə alınan əməliyyatlar istisna olmaqla, məcmu gəlirlər haqqında hesabatda qeydə alınır.

Cari mənfəət vergisi, cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər ilə əlaqədar vergi orqanlarına ödəniləcək və ya onlardan geri alınacaq məbləği təşkil edir. Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlik metodundan istifadə etməklə, aktiv və passivlərin vergi bazası və maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədilə onların balans dəyəri arasında yaranan keçmiş illərin vergi zərəri və bütün müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır. Təxirə salınmış vergi qalıqları, balans tarixinə qüvvədə olan vergi dərəcələrinə əsasən müvafiq təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəliyi aktiv müvəqqəti fərqlərin qaytarılacağı və ya keçmiş illərdən yığılmış vergi zərərlərinin istifadə ediləcəyi dövrdə tətbiq edilməli vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır.

Təxirə salınmış vergi aktivliyi və ya öhdəliyi ancaq bir müəssisədə xilində əvəzləşdirilə bilər. Təxirə salınmış vergi aktivliyi müvəqqəti fərqlərdən yaranan və eləcə də keçmiş illərdən gələn zərərdən yaranmış olan vergi aktivliyi ancaq o vaxt istifadə edilə və ya tanına bilər ki, gələcək illərdə Cəmiyyətin gəlir əldə edəcəyi guman edilir.

Təxirə salınmış vergi aktivləri mövcud fərqlərin gələcək vergi mənfəətindən tutulması mümkün olacağı halda tanınır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi müvəqqəti fərqlərin bərpa vaxtına Cəmiyyətin tərəfindən nəzarət olunması və müvəqqəti fərqlərin yaxın gələcəkdə dəyişilməsi ehtimalının mümkünlüyü istisna olmaqla şərik və törəmə müəssisələrə qoyulan investisiyalardan irəli gələn müvəqqəti fərqlərdən təmin olunur.

Torpaq vergisi.

Azərbaycan Respublikasında torpaq mülkiyyətçiləri və istifadəçiləri müxtəlif dərəcələrlə torpaq vergisinə cəlb olunurlar.

Hər 100 kvadratmetr üçün 0,1 AZN ilə 10 AZN arasında dəyişən vergi dərəcəsi torpaq növündən, yəni kənd təsərrüfatı, sənaye, tikinti, rabitə, ticarət və ya yaşayış məqsədləri üçün torpaq sahələrindən asılıdır.

(məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Əsas uçot prinsiplərinin xülasəsi (davamı)

Hesabat dövrü – təqvim ilidir. Torpaq sahibi olan və ya istifadə edən hüquqi şəxslər üçün vergi bəyannaməsinin təqdim edilməsi üçün son tarix hər ilin 31 yanvarıdır, vergi avqustun 15-dən və noyabrın 15-dən gec olmayaraq bərabər hissələrlə ödənilməlidir.

Əmlak vergisi.

Əmlakın qalıq dəyərindən artıq bir məbləğdə sığortalanması və əmlak vergisi bazar dəyəri ilə hesablandığı hallar istisna olmaqla, rezident hüquqi şəxslər və daimi nümayəndəliyi olan qeyri-rezident hüquqi şəxslər üçün vergi bazası onların əsas vəsaitlərinin orta illik qalıq dəyəridir. Beləliklə, bu cür hüquqi şəxslərə məxsus əsas vəsaitlərin orta illik qalıq dəyəri 1% dərəcəsi ilə əmlak vergisinə tutulur.

Eyni zamanda rezident və qeyri-rezident fiziki şəxslər üçün vergi bazasına binalar və onların hissələri, habelə rezident fiziki şəxslərin su və hava nəqliyyat vasitələri daxildir, burada əmlak vergisi dərəcəsi mülkiyyət növündən asılı olaraq dəyişir.

Hesabat dövrü – təqvim ili. Əsas vəsaitlərə sahib olan hüquqi şəxslər hesabat dövründən sonrakı ilin 31 mart tarixindən gec olmayaraq vergi bəyannaməsi təqdim etməlidirlər. Əmlak vergi ödəyicisi olan hüquqi şəxslər vergiləri avans şəklinə (keçən il əmlak vergisinin 20% -i) hər rübün ikinci ayının 15-dək yuxarıda göstərilən müddətdən gec olmayaraq son qalığı ilə ödəyirlər.

Cəmiyyətin fəaliyyətinə hesablanmış digər müxtəlif vergilər də mövcuddur. Bu vergilər mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda daxil edilmişdir.

İşçilərə sərf olunan xərclər və müvafiq ayırmalar.

Əmək haqları, məvaciblər, Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və bülletenlər üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklinə olmayan imtiyazlar (misal üçün, səhiyyə və uşaq bağçası xidmətləri və ərzaq) Cəmiyyət işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlər göstərildikdə hesablanır.

Xərclər.

Xərclər mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda funksiyalarına görə əks etdirilir. Xərclərin xarakterinə uyğun kateqoriyaya ayrılması Cəmiyyətin əməliyyat funksiyasına əsaslanır.

Şərti öhdəliklər və aktivlər.

Şərti öhdəliklər maliyyə hesabatlarında tanınmır. İqtisadi mənfəəti özündə cəmləşdirən mənbələrin xaric olma ehtimalı az olduqda, maliyyə hesabatlarına qeydlərdə açıqlanır.

Şərti aktivlər maliyyə hesabatlarında tanınmır, lakin iqtisadi mənfəətin daxilolma ehtimalı olduqda açıqlanır.

Mal-material ehtiyatları.

Mal-material ehtiyatları maya dəyəri ilə xalis satış dəyərindən ən aşağı olan dəyerdə qeydə alınır. Mal-material ehtiyatlarının maya dəyəri orta çəki metodu ilə müəyyən edilir. Hazır məhsul və başa çatdırılmamış tikinti işlərinin maya dəyərinə borc vəsaitləri üzrə xərclər istisna olmaqla, xammal, birbaşa işçi qüvvəsi, digər birbaşa xərclər və müvafiq istehsal xərcləri (normal iş həcminə əsasən) daxildir. Xalis satış dəyəri işin başa çatdırılma və satış xərcləri çıxılmaqla, fəaliyyətin adi gedişində təxmin edilən satış qiymətidir.

(məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Əsas uçot prinsiplərinin xülasəsi (davamı)

Ehtiyatlar.

Cəmiyyət keçmiş hadisələr nəticəsində cari hüquqi və ya əsaslanmış öhdəliyə malik olduqda, öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi səmərə yaradan ehtiyatların azalma ehtimalı olduqda və öhdəlik məbləği etibarlı şəkildə qiymətləndirildikdə uçota alınır. Ehtiyat kimi tanınan məbləğ hesabat dövrünün sonunda müvafiq risklər və qeyri-müəyyənliklər də nəzərə alınmaqla cari öhdəliyi yerinə yetirmək üçün tələb olunan məbləğin təxmini göstəricisidir. Ehtiyatı hesablayarkən cari öhdəliyi yerinə yetirmək üçün tələb olunan pul vəsaitlərinin təxminindən istifadə edildirsə, ehtiyatın qalıq dəyəri bu pul vəsaitlərinin cari dövrə olan diskontlaşdırılmış dəyərinin cəminə bərabərdir (pulun vaxt dəyərinin əhəmiyyət kəsb etdiyi hallarda). Ehtiyatın qarşılınması üçün tələb edilən iqtisadi faydaların tam və ya qismən üçüncü şəxslərin hesabına geri qaytarılması gözlənilirsə, debitor borc aktiv kimi yalnız o halda tanınır ki, üçüncü tərəfin kompensasiya ödəməsi ehtimalı var və bu məbləğ etibarlı şəkildə təxmin edilə bilər.

Gələcək dövrün xərcləri.

Gələcək dövrün xərcləri dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla maya dəyərində uçota alınır. Qabaqcadan ödənişə aid olan mal və xidmətlərin bir ildən sonra əldə edilməsi gözlənildikdə və ya qabaqcadan ödəniş ilkin uçot zamanı uzunmüddətli aktiv kimi təsnifləşdirilən aktivə aid olduqda, qabaqcadan ödəniş uzunmüddətli aktiv kimi təsnifləşdirilir.

Aktivlərin alınması üçün qabaqcadan ödənişlər, Cəmiyyətin həmin aktiv üzrə nəzarəti əldə etdiyi halda və həmin aktivlə bağlı gələcək iqtisadi səmərənin Cəmiyyətə daxil olması ehtimal edildikdə, həmin aktivin balans dəyərində köçürülür. Digər qabaqcadan ödənişlər, qabaqcadan ödənişlərə aid olan mal və xidmətlər əldə edildikdə mənfəət və zərər hesabatına silinir. Qabaqcadan ödənişlərə aid olan aktivlər, mal və xidmətlərin əldə edilməyəcəyinə dair əlamət mövcud olduqda, qabaqcadan ödənişin balans dəyəri silinir və müvafiq dəyərsizləşmə üzrə zərər il üzrə mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır.

Vergi qanunvericiliyi alış və satışlar üzrə əlavə dəyər vergisinin (ƏDV) netto əsasında ödənməsinə icazə verirlər.

ƏDV öhdəliyi: ƏDV öhdəliyinə balans hesabatı tarixində baş vermiş alışlar üzrə hesablanmış, müştərilərdən alınacaqlardan tutulub büdcəyə ödənilən satışlardan daxil olunan ƏDV aiddir. Əlavə olaraq balans hesabatı tarixinə aid olmayan satışlar üzrə də ƏDV öhdəliyi (ertələnmiş ƏDV) yaranır. Alınacaqların amortizasiyası üçün ehtiyatlar hesablandıqda dəyərsizləşmə zərəri lazimi yerlərdə ƏDV daxil edilməklə xalis debitor borcları üzrə hesablanır. Ertələnmiş ƏDV öhdəliyi debitorun vergi öhdəliklərindən azad edilməsinədək saxlanılır.

Əvəzləşdirilən ƏDV: Əvəzləşdirilən ƏDV balans hesabatı tarixindən kənarda baş verən alışlara aiddir. Əvəzləşdirilən ƏDV alışlar üçün ödəniş edildikdən sonra satışdan daxil olan ƏDV-dən tutulur.

(məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Əsas uçot prinsiplərinin xülasəsi (davamı)

Gəlirlər

15 sayılı MHBS, müştərilərlə bağlanmış müqavilələr üzrə yaranan gəlirləri hesablamaq üçün beş mərhələli bir model təqdim edir. Gəlirlər, 15 sayılı MHBS-yə uyğun olaraq Cəmiyyətin mal və xidmətlərin müştəriyə ötürülməsi hüququ üzrə ehtimalı əks etdirən məbləğdə tanınır. Müştərilərlə olan müqavilələrdən əldə edilən gəlirlər, Cəmiyyətin müştəriyə vəd edilmiş mal və ya xidmətin ötürülməsi yolu ilə icra öhdəliyini yerinə yetirdikdə tanınır. Mal və ya xidmət, müştəri həmin mal və ya xidmətin nəzarəti hüququna malik olduğu zaman ötürülür. Gəlirlər ƏDV və hər hansı endirimlər üzrə göstərilir.

Cəmiyyət müştəriyə vəd edilmiş mal və ya xidmətin müddət ərzində ötürülməsi, eyni zamanda müqavilə üzrə icra öhdəyini müddət ərzində yerinə yetirilməsi və gəlirin müddət ərzində tanınması aşağıdakı meyarlardan biri yerinə yetirildiyi təqdirdə həyata keçirir:

- Cəmiyyətin icra öhdəliyinin yerinə yetirilməsi ilə müştərinin faydalanması eyni zamanda baş verdikdə;
- Cəmiyyət fəaliyyəti nəticəsində müştərinin nəzarəti altında olan hər hansı bir aktiv yaradır və ya təkmilləşdirir;
- Cəmiyyətin fəaliyyəti Cəmiyyətə alternativ istifadəsi olan bir aktiv yaratmır və bu günə qədər fəaliyyətinə görə ödəmə hüququna malikdir.

Müddət ərzində yerinə yetirilən hər bir icra öhdəliyi üçün gəlir həmin icra öhdəliyinin tam yerinə yetirilməsi istiqamətində irəliləyişin ölçülməsi yolu ilə tanınmalıdır.

Digər gəlirlər

Əsas fəaliyyət növləri olmayan əməliyyatlardan digər gəlirlərə daxil olunur. Digər gəlirlər hesablama metodu əsasında uçota alınır.

Nizamnamə kapitalı.

Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı qeydiyyatdan keçmiş kapıldan ibarətdir. Nizamnamə kapitalının həcmindəki dəyişikliklərin təsdiqlənməsi illik ümumi yığıncağın qərarı ilə həyata keçirilir.

Gələcək dövrün gəlirləri.

Müştərilərdən alınan avanslar əvvəlcə öhdəlik kimi tanınacaq, lakin vaxt keçdikcə və ya Cəmiyyətin adi fəaliyyəti nəticəsində aktiv olacağı gözlənilir. Müştərilərdən alınan avanslar əvvəlcə alınan əvəzin ədalətli dəyəri və onlarla əlaqəli əməliyyat xərcləri ilə tanınır və sonradan amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə ölçülür.

Dividendlər.

Dividendlər elan edildikləri dövrdə kapitalda əks etdirilir. Hesabat dövrünün başa çatmasından sonra, lakin maliyyə hesabatlarının imzalanmasından əvvəl elan edilmiş dividendlər haqqında məlumat “hesabat dövründən sonra baş vermiş hadisələr” Qeydində açıqlanır. Mənfəətdən dividendlər və digər ödənişlər Cəmiyyətin yerli qanunvericiliyə uyğun hazırlanmış maliyyə hesabatlarına əsasən həyata keçirilir. Azərbaycan qanunvericiliyində cari ilin xalis mənfəəti bölüşdürmənin əsası kimi müəyyən edilir.

4. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr

Cəmiyyət növbəti maliyyə ili ərzində hesabatlarda əks etdirilən məbləğlərə və aktiv və passivlərin balans dəyərində təsir göstərən ehtimallar və mülahizələr irəli sürür. Həmin ehtimallar və mülahizələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edilir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik, həmçinin peşəkar mülahizələr və ehtimallar irəli sürür. Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və passivlərin balans dəyərində əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan ehtimallara aşağıdakılar daxildir:

Əmlak, qurğu və avadanlıqların faydalı istifadə müddəti.

Rəhbərlik, əsas vəsaitlər və qeyri-maddi aktivlər üzrə təxmin edilən ədalətli dəyəri və müvafiq köhnəlmə və amortizasiya ayırmalarını müəyyən edir. Bu təxminlər, Cəmiyyətin həmin aktivlər üzrə iqtisadi səmərə əldə etməyi planlaşdırdığı dövrə əsaslanır. Əgər faydalı istifadə müddəti əvvəlki illərdə təxmin edilmiş faydalı müddətdən aşağı olarsa, o zaman rəhbərlik köhnəlmə ayırmalarını artıracaq və ya ləğv edilmiş və ya satılmış texniki cəhətdən köhnəlmiş aktivləri siləcəkdir. Faydalı istifadə müddətinə hər maliyyə ilinin sonunda yenidən baxılır. Yuxarıdakı şərtlərdən və ya təxminlərdən hər hansı dəyişərsə, bu köhnəlmə dərəcələrində dəyişikliklərin baş verməsinə səbəb ola bilər.

Debitor borcları üzrə dəyərsizləşmə ehtiyatı.

Debitor borcları üzrə dəyərsizləşmə ehtiyatı rəhbərliyin fərdi müştəri hesabları üzrə alınacaqların geri qaytarılma ehtimalını qiymətləndirməsinə əsaslanır. Müştərinin mühüm maliyyə çətinlikləri, müflis olması ehtimalı və ya ödəmələrində qeyri-davamlılıq alınacaqların potensial olaraq dəyərdən düşdüyünün göstəricisidir. Əsas müştərinin kredit ödəmə qabiliyyətində problem olduqda real fərqlər bu ehtimallardan fərqlənə bilər və ya real ödənilməmə ehtimallardan daha yüksək ola bilər.

Alınacaq məbləğ üzrə daha artıq məbləğ daxil olmayacağı ehtimalı olduqda debitor borcu yaradılmış ehtiyat hesabına silinir.

Ticari borcların qiymətdən düşmə üçün qiymətləndirilmiş gələcək hərəkəti aktivlərin müqavilə üzrə hərəkətinə və rəhbərliyin keçmişdə müddəti keçmiş borclarla qarşılaşma və onların bərpası mümkünlüyü təcrübəsinə istinadən ehtimal olunur. Keçmiş təcrübə keçmiş dövrə təsir etməyən müasir şərait elementlərinin təsirinin qiymətləndirilməsi və hazırda mövcud olmayan keçmiş dövrə aid elementlərin təsirinin ixtisar edilməsi vasitəsilə hazırkı müşahidəyə uyğunlaşdırılır.

Fasiləsiz fəaliyyət prinsipi.

Rəhbərlik hazırkı maliyyə hesabatlarını fasiləsiz fəaliyyət prinsipinə əsasən hazırlamışdır. Belə bir mülahizə irəli sürərkən rəhbərlik Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətini, mövcud planları, əməliyyatların gəlirliliyini və maliyyə resurslarından istifadəni nəzərə almış və son maliyyə böhranının Cəmiyyətin gələcək əməliyyatlarına təsirini təhlil etmişdir.

5. Yeni və ya yenidən işlənmiş standartların və onlara dair şərtlərin tətbiqi

Cari ildə Cəmiyyət hesabat dövrü üçün effektiv olan və öz əməliyyatlarına uyğun olan MHBS və MHBS-nin BMHŞK-si tərəfindən buraxılmış bütün tətbiq olunan yeni yenidən işlənmiş Standardları və Şərtləri qəbul etmişdir. Bu yeni və yenidən işlənmiş Standardlar və Şərtlər cari və ya əvvəlki illər üçün hesabatı verilmiş məbləğlərə təsir edən Cəmiyyətin uçot siyasətində əhəmiyyətli dəyişikliklərlə nəticələnməmişdir.

Aşağıdakı Standardlar və Şərtlər 01 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan və Cəmiyyət əhəmiyyətli dərəcədə təsir etməyən maliyyə hesabatları dövrlərinə ilk dəfə tətbiq edilir:

3 sayılı MHBS: “Biznesin tərifı”

“Müəssisələrin birləşməsi” adlı 3 sayılı MHBS-yə düzəliş izah edir ki, müəssisə hesab olunmaq üçün inteqrasiya edilmiş fəaliyyətlər və aktivlər dəstinə ən azından birlikdə məhsul yaratmaq qabiliyyətinə əhəmiyyətli töhfə verən giriş komponentlər və əhəmiyyətli proses daxil olmalıdır. Bundan əlavə, düzəliş bir müəssisənin məhsul yaratmaq üçün lazım olan bütün giriş komponentlərini və prosesləri əhatə etmədiyi halda belə mövcud ola biləcəyini izah edir. Bu düzəlişlərin Müəssəsinin maliyyə hesabatlarına təsiri olmamışdır, lakin müəssisə hər hansı müəssisələrin birləşməsinə daxil olarsa, gələcək dövrlərə təsir edə bilər.

7 sayılı MHBS, 9 sayılı MHBS və 39 sayılı MUBS-a düzəlişlər: Faiz dərəcəsi etalonu islahatı

9 sayılı “Maliyyə alətləri” adlı MHBS-yə və 39 sayılı “Maliyyə alətləri: Tanınma və ölçülmə” adlı MUBS-a düzəlişlər faiz dərəcəsi etalonu islahatının birbaşa təsirinə məruz qalan bütün hedcinq münasibətlərinə tətbiq edilən bir sıra azad etmələri nəzərdə tutur. Hedcinq münasibətinə o zaman təsir göstərilir ki, islahat hedcinq maddəsinin və/və ya hedcinq alətinin etalona əsaslanan pul vəsaitlərinin hərəkətinin müddəti və/və ya məbləği barədə qeyri-müəyyənliklər yaratsın. Bu düzəlişlər Müəssəsinin maliyyə hesabatlarına təsir göstərmir, çünki Müəssəsinin faiz dərəcəsinin hedcinqi münasibətləri yoxdur.

1 sayılı MUBS və 8 sayılı MUBS-a düzəlişlər “Əhəmiyyətlilik” anlayışının tərifı

Düzəlişlər, “məlumatların buraxılması, təhrif edilməsi və ya gizlədilməsi halında, ümumi təyinatlı maliyyə hesabatlarının əsas istifadəçilərinin konkret hesabat verən müəssisə haqqında maliyyə məlumatlarını verən maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri qərarlara təsir göstərəcəyi əsas olaraq gözlənilə bilərsə, həmin məlumatlar əhəmiyyətli hesab olunur”. Düzəlişlər əhəmiyyətliliyin məlumatın maliyyə hesabatları kontekstində fərdi olaraq və ya digər məlumatlarla birlikdə təbiətindən və ya miqyasından asılı olacağını aydınlaşdırır. Məlumatların təhrif edilməsi, əsas istifadəçilər tərəfindən verilən qərarlara təsir göstərəcəyi əsaslı olaraq gözlənilə bilərsə əhəmiyyətli hesab olunur.

29 mart 2018-ci il tarixində buraxılmış Maliyyə Hesabatlarının Konseptual Əsasları

Konseptual əsaslar standart deyildir və əhatə olunan konsepsiyaların heç biri hər hansı bir standartın konsepsiya və ya tələblərini ləğv etmir. Konseptual əsasların məqsədi BMUSŞ tərəfindən standartların hazırlanmasına və maliyyə hesabatlarını hazırlayanlara tətbiq olunan standart mövcud olmadığı təqdirdə uyğun mühasibat uçotu siyasətlərini hazırlamağa kömək etmək, eləcə də standartların başa düşülməsi və şərh edilməsində bütün tərəflərə kömək etməkdir. Bu mühasibat uçotu prinsiplərini Konseptual Əsaslara uyğun hazırlamış müəssisələrə təsir göstərəcək. Yenidən nəzərdən keçirilmiş Konseptual əsaslar özündə bəzi yeni konsepsiyaları cəmləşdirir, aktiv və öhdəliklər üçün yenilənmiş təriflər və tanınma meyarlarını təqdim edir və bəzi vacib anlayışlara aydınlıq gətirir. Bu düzəlişlərin Müəssəsinin edilmiş maliyyə hesabatlarına təsiri olmamışdır.

5.Yeni və ya yenidən işlənmiş standartların və onlara dair şərtlərin tətbiqi

1 sayılı MUBS-a düzəlişlər – Öhdəliklərin cari və uzunmüddətli kimi təsnifləşdirilməsi

2020-ci ilin yanvar ayında öhdəliklərin cari və uzunmüddətli kimi təsnifləşdirilməsi üzrə tələbləri müəyyən etmək üçün MUBS 1 sayılı MUBS-un 69-76 bəndlərinə düzəlişlər dərc etmişdir. Düzəlişlər aşağıdakı məsələlərə aydınlıq gətirir:

- Hesablaşmanı təxirə salmaq hüququ nə deməkdir;
- Təxirə salmaq hüququ hesabat dövrünün sonunda mövcud olmalıdır;
- Cəmiyyətin təxirə salmaq hüququndan istifadə edə bilməsi təsnifləşdirməyə təsir etmir;
- Yalnız çevrilən öhdəlikdəki əlaqədar törəmə aləti özü-özlüyündə kapital aləti olarsa, öhdəliyin şərtləri təsnifləşdirməyə təsir göstərmir.

Bu düzəlişlər 01 yanvar 2023-cü il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir və retrospektiv qaydada tətbiq edilməlidir. Hal-hazırda Müəssisə düzəlişlərin onun cari təcrübəsinə təsirini və mövcud kredit müqavilələrinə yenidən nəzərdən keçirilməsinə ehtiyacın olub-olmamasını qiymətləndirir.

Konseptual əsaslara istinad – 3 sayılı MHBS-yə düzəlişlər

2020-ci ilin may ayında MUBSŞ, “Müəssisələrin Birləşməsi” adlı 3 sayılı MHBS-yə “Konseptual Əsaslara İstinad” adlı düzəliş qəbul etmişdir. Düzəlişlər 1989-cu ildə buraxılmış “Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması və Təqdim olunması Prinsipləri”nə istinadlı, tələbləri əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirmədən, 2018-ci ilin mart ayında buraxılmış “Maliyyə Hesabatlarının Konseptual Əsasları”na istinadla əvəz etmək məqsədini daşıyır. Bundan əlavə, Şura, 37 sayılı MHBS və ya 21 sayılı BMHŞK “Tutumlar” əhatə dairəsində olan öhdəliklər və potensial öhdəliklər üçün (bunlar ayrı-ayrılıqda yerinə yetirilərsə) yaranan potensial ‘gün 2’ gəlir və ya zərərləri ilə bağlı problemdən qaçınmaq üçün 3 sayılı MHBS-nin tanıma prinsipinə istisna əlavə etmişdir.

Eyni zamanda, Şura, “Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması və Təqdim Olunması Prinsipləri”nə istinadın əvəz edilməsindən təsirlənməyəcək potensial aktivlərə dair 3 sayılı MHBS-dəki mövcud göstərişi aydınlaşdırmağa qərar vermişdir.

Düzəlişlər 01 yanvar 2023-cü il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir və gələcək dövrlərə tətbiq olunur. Bu düzəlişlərin Müəssəsin maliyyə hesabatlarına təsir göstərməsi gözlənilmir.

6.Balans və əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar

Tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar eyni Cəmiyyətin nəzarəti altında olsun və ya onlardan biri digərinə nəzarət edə bilsin və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edərkən digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər arasındakı münasibətləri nəzərə alarkən həmin münasibətlərin hüquqi formasına deyil, iqtisadi məzmununa diqqət yetirilir.

7. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri üzrə siyahı aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Bank hesablarında olan qalıqlar	692.999	60.951
Kassa	-	1.201
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	692.999	62.152

Banklarda olan pul vəsaitləri aşağıdakılardan ibarətdir:

Maliyyə institutu	Valyuta	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
“ABB” ASC	AZN	245.410	30.115
“ABB” ASC	AZN	52.352	188
“ABB” ASC	AZN	12.001	30.648
“AFB BANK” ASC	AZN	3.996	-
“BANK RESPUBLİKA” ASC	AZN	290.591	-
“BANK RESPUBLİKA” ASC	AZN	88.649	-
Banklarda olan cəmi pul vəsaitləri		692.999	60.951

8. Müştərilərə verilən kreditlər

Müştərilərə verilən kreditlər aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Yaşayış və qeyri-yaşayış sahəsinin alınması üçün verilən kreditlər	49.541.436	42.167.015
İstehlak kreditləri	209.724	151.100
Hesablanmış faizlər	245.808	186.770
Cərimələr	610	135
Ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(507.416)	-
Cəmi müştərilərə verilən kreditlər	49.490.162	42.505.020

(məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

31 dekabr 2025 - ci il

Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə müştərilərə verilmiş kreditlər	1 - ci Mərhələ	2 - ci Mərhələ	3 - ci Mərhələ	Cəmi
Gecikməmiş	48.917.306	-	-	48.917.306
30 gündən az gecikmiş	899.524	-	-	899.524
30-89 gün gecikmiş	-	172.813	-	172.813
90-179 gün gecikmiş	-	-	1.524	1.524
180-360 gün gecikmiş	-	-	6.412	6.412
360 gündən çox gecikmiş	-	-	-	-
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	49.816.830	172.813	7.935	49.997.578
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(499.528)	(3.455)	(4.433)	(507.416)
Balans dəyəri	49.317.302	169.358	3.502	49.490.162

9. Verilmiş avanslar

Verilmiş avanslar aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Azərbaycan Kredit bürosu	649	900
İşçilərə ödənilmiş avans	-	5
ASAN PAY	2.782	647
Cəmi verilmiş avanslar	3.431	1.552

10. Nizamnamə kapitalı

Cəmiyyətinin iştirakçılarının nizamnamə kapitalındakı payları aşağıdakı kimi müəyyən edilmişdir:

	31 dekabr 2025-ci il			31 dekabr 2024-cü il		
	Səhm	%	Məbləğ	Səhm	%	Məbləğ
Məmmədov Xəqani Əli oğlu	1800	100	1.800.000	300	100	300.000
Cəmi nizamnamə kapitalı	1800	100	1.800.000	300	100	300.000

11. Digər aktivlər

Cəmiyyətin digər aktivləri

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
E-manat ödəniş sistemi	34.604	54.855
Fizza Pay MMC	65.273	9.742
Cəmi digər aktivlər	99.877	64.597

12. Borc vəsaitləri

5 sentyabr 2025-ci il tarixində Cəmiyyət, AFB Bankdan 4.500.000 AZN məbləğində kredit götürmüşdür. Bu kreditin illik faiz dərəcəsi 13% olaraq təyin edilmişdir. Qeyd edilən vəsait 2025-ci il ərzində tam şəkildə FNC BOKT QSC-yə ödənilmişdir.

2 sentyabr 2025-ci il tarixində Cəmiyyət, Bank Respubilkadan 3.000.000 AZN məbləğində kredit götürmüşdür. Bu kreditin illik faiz dərəcəsi 13% olaraq təyin edilmişdir. Qeyd edilən vəsait 2025-ci il ərzində tam şəkildə FNC BOKT QSC-yə ödənilmişdir.

12 dekabr 2024-cü il tarixində Cəmiyyət ilə təsisçi Məmmədov Xəqani Əli oğlu arasında 2.000.000 AZN məbləğində borc müqaviləsi imzalanmışdır. Bu vəsaitin illik faiz dərəcəsi 10% olaraq təyin edilmişdir. Müqavilədə qeyd edilən borc vəsaiti 2025-ci il ərzində tam (100 faiz) şəkildə FNC BOKT QSC-yə ödənilmişdir.

Bank kreditləri:

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
1 yanvar tarixinə qalıq	-	-
Alınmış yeni borclar	7.500.000	-
Borcun geri ödənməmiş hissəsi	(1.785.094)	-
31 dekabr tarixinə qalıq	5.714.906	-
Hesablanmış ödəniləcək faizlər	49.942	-
Cəmi borc vəsaitləri	5.764.848	-

Təsisçi borcu:

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
1 yanvar tarixinə qalıq	-	154.465
Alınmış yeni borclar	2.000.000	589.900
Borcun geri ödənməmiş hissəsi	-	(744.365)
31 dekabr tarixinə qalıq	2.000.000	-
Hesablanmış ödəniləcək faizlər	10.556	-
Cəmi borc vəsaitləri	2.010.556	-

(məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

13. Kreditor borclar

Kreditor borclar aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
TİMP MMC	1.000	2.000
Aztelokom MMC	-	72
Fizza Pay MMC	1.922	-
MPAY	-	1.594
Cəmi kreditor borclar	2.922	3.666

14. Vergi öhdəlikləri

Vergi öhdəlikləri aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Ödəniş mənbəyindən vergi üzrə hesablaşmalar	97	4.874
Sosial sığorta və təminat üzrə öhdəliklər	3.764	2.935
Cəmi vergi öhdəlikləri	3.861	7.809

15. Digər öhdəliklər

Digər öhdəliklər aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Kristal Bakı ASC	24.190.491	33.942.310
Diadem ASC	1.744.000	445.100
CRYSTAL SKY ASC	1.253.400	921.100
Kristal Bakı İnşaat ASC	7.686.100	4.456.200
Birgə fəaliyyət haqqında saziş əsasında yaranan öhdəliklər	34.873.991	39.764.710
Əmək haqqı və işçilərə ödəniləcək digər vəsaitlər	-	2.747
İcarə öhdəlikləri	24.581	4.364
Qısamüddətli məqsədli maliyyələşmələr və daxilolmalar	478	-
Cəmi digər öhdəliklər	34.899.050	39.771.821

* Cəmiyyət, bir neçə əməkdaş tikinti şirkətlər ilə (“Kristal Bakı” ASC, “Diadem” ASC, “CRYSTAL SKY” ASC, “Kristal Bakı İnşaat” ASC) birgə fəaliyyət haqqında sazişlər imzalamışdır. Bu sazişlərə əsasən şirkətin verdiyi ipoteka kreditləri həmin müqavilələr əsasında formalaşır. Cəmiyyət, bu kreditləri müştərilərdən topladıqca, həmin şirkətlər qarşısındakı öhdəliklərini yerinə yetirir.

16. Faiz gəlirləri

Faiz gəlirləri aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Yaşayış sahəsinin alınması üzrə faiz gəliri	5.199.682	2.564.638
İstehlak kreditləri üzrə faiz gəliri	33.110	28.863
Cəmi faiz gəlirləri	5.232.792	2.593.501

17. Faiz xərcləri

Faiz xərcləri aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Borc öhdəlikləri üzrə faiz xərcləri	285.428	48.393
Cəmi faiz xərcləri	285.428	48.393

18. Haqq və komissiya gəlirləri

Haqq və komissiya gəlirləri aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Komissiya gəliri	24.104	92.831
Cəmi haqq və komissiya gəlirləri	24.104	92.831

19. Haqq və komissiya xərcləri

Haqq və komissiya xərcləri aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Haqq və komissiya xərcləri	38.031	15.806
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	38.031	15.806

20. Digər əməliyyat gəlirləri

Digər əməliyyat gəlirləri aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Cərimə gəliri	6.241	2.893
Sair əməliyyat gəliri	128	36
Cəmi digər əməliyyat gəlirləri	6.369	2.929

21. Bank xərci

Digər əməliyyat gəlirləri aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-ci il
Bank xərci	87.956	1.510
Cəmi bank xərci	87.956	1.510

22. İşçi heyəti üzrə xərclər

İşçi heyəti üzrə xərclər aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Əmək haqqı və ona bərabər tutulan xərclər	154.252	127.743
Cəmi işçi heyəti üzrə xərclər	154.252	127.743

23. Sair ümumi inzibati xərclər

Sair ümumi inzibati aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Sosial sığora xərci	28.506	23.537
İcarə xərci	26.217	2.400
Ödənilmiş sığorta haqları	611	-
Konsaltinq xərci	20.000	1.000
Gəlirdən çıxılmayan xərc	39	33
Ofis xərci	-	277
Ezamiyyət xərcləri	-	447
Sair xərclər	16.728	2.843
Cəmi sair ümumi inzibati xərcləri	92.101	30.537

24. Kommersiya üzrə xərclər

Kommersiya üzrə xərclər aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Kommersiya üzrə xərclər	-	679
Cəmi kommersiya üzrə xərclər	-	679

25. Mənfəət vergisi

QSC vergiləri Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyinə əsasən hazırlanmış vergi hesabatlarına və qeydlərinə əsasən hazırlayır və bu hesablamlar MHBS-dən fərqlənə bilər. Bəzi xərclər vergiyə cəlb olunmadığından və bəzi gəlirlər vergidən azad olduğundan QSC müəyyən daimi vergi fərqlərinin təsirinə məruz qalır.

31 dekabr 2025-ci il tarixinə müvəqqəti fərqlər əsasən gəlir və xərclərin tanınmasında müxtəlif üsulların istifadə edilməsinə, eləcə də bəzi aktivlər üzrə vergi uçotunda olan qalıqların maliyyə hesabatlarında olan qalıqlara nisbətən fərqli olması nəticəsində yaranır.

(məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

(a) Mənfəət vergisi xərcinin komponentləri:

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Cari mənfəət vergisi xərci	(923.029)	(492.925)
Təxirə salınmış mənfəət vergisi üzrə gəlir	103.405	-
İl üzrə cəmi mənfəət vergisi xərci	(819.624)	(492.925)

(b) Mənfəət vergisi xərci ilə mənfəət və ya zərərin qanunvericiliklə müəyyən edilmiş müvafiq vergi dərəcəsinə olan hasilinin üzləşdirilməsi

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
MHBS-yə uyğun vergidən əvvəlki mənfəət	4.098.081	2.464.626
Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş 20% dərəcə ilə hesablanmalı olan mənfəət vergisi xərci	(819.616)	(492.925)
- Daimi fərq	(8)	-
İl üzrə mənfəət vergisi xərci	(819.624)	(492.925)

26. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi

Kredit riski və kredit risklərinin konsentrasiyası

	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	692.999	62.152
Debitor borclar (Müştərilərə verilən kreditlər)	49.490.162	42.505.020
Cəmi maksimal kredit riski	50.183.161	42.567.172

Qarşı tərəf borcunu müəyyən edilmiş ödəmə müddətində tam ödəyə bilmədikdə, Cəmiyyət kredit riskinə məruz qalır. Adətən, da maliyyə aktivlərinin balans dəyəri Cəmiyyətin məruz qaldığı kredit riskinin maksimum miqdarını əks etdirir. Potensial kredit riskinin azaldılması üçün aktiv və passivlərin əvəzləşdirilməsi imkanı böyük əhəmiyyət kəsb etmir. Cəmiyyətin kredit riski üzrə konsentrasiyalara məruz qalan maliyyə alətləri əsasən pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, banklarda müddətli depozitlər və debitor borclarından ibarətdir.

Cəmiyyətin məruz qaldığı kredit riskinin maksimum dərəcəsi maliyyə aktivlərinin balans dəyəri üzrə əks etdirilir və aşağıdakı cədvəldə aktivlərin kateqoriyalarına görə təsnifləşdirilir:

(məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

26. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

Maliyyə riski amilləri

Fəaliyyətin adi gedişində Cəmiyyətin alınan və satılan malların dəyişkən qiymətləri, digər xammalların qiymətləri, valyuta məzənnələri və faiz dərəcələri nəticəsində yaranan bazar riskləri ilə üzləşir. Qiymətlərdəki dəyişikliklərdən asılı olaraq bazar qiymətlərindəki bu cür dəyişikliklər Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətinin dəyişməsinə səbəb ola bilər. Cəmiyyətin ümumi risk idarəetmə proqramı maliyyə bazarlarının qeyri-müəyyənliklərini əhatə edir və Cəmiyyətin maliyyə fəaliyyətinə potensial mənfi təsiri azaltmağı nəzərdə tutur. Maliyyə riskinin vacib komponentləri likvidlik riski, xarici valyuta riski, faiz dərəcəsi riski və kredit riskidir.

Valyuta riski

Xarici valyuta riski, maliyyə alətlərinin dəyərinin xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklərə görə dəyişməsi riskidir. Xarici valyuta ilə ifadə edilmiş aktivlər (banklardakı depozitlər və debitor borcları) və passivlər (kredit borcları və digər passivlər) xarici valyuta riskini yaradır. Xarici valyuta riskini idarə etmək üçün. Cəmiyyətin hər hansı rəsmi prosedurlara malik olmasa da, rəhbərlik fəaliyyət göstərdiyi sektorda baş verən tendensiyalardan kifayət qədər məlumatlıdır və bu cür risklərin azaldılması üçün bəzi tədbirlər görmüşdür.

27. Hesabat dövründən sonrakı hadisələr

Hesabat tarixindən sonra heç bir əhəmiyyətli hadisə baş verməmişdir.

TGS Azerbaijan Timp LLC is an independent member of TGS, an international business network and a signatory of the United Nations Global Compact. The TGS Network is a worldwide network of independent consulting firms providing Audit, Accounting, Advisory, Tax and Legal services and is able to deliver high-quality international services to clients by utilizing the skills, expertise and resources of fellow independent member firms.

As a separate and independent legal entity from TGS, TGS Azerbaijan Timp LLC is solely responsible for the work it carries out and the services it provides to its clients. TGS and the other members of the Network are not responsible and have no liability for the acts or omissions of TGS Azerbaijan Timp LLC, and TGS Azerbaijan Timp LLC has no liability for the acts or omissions of other member firms.